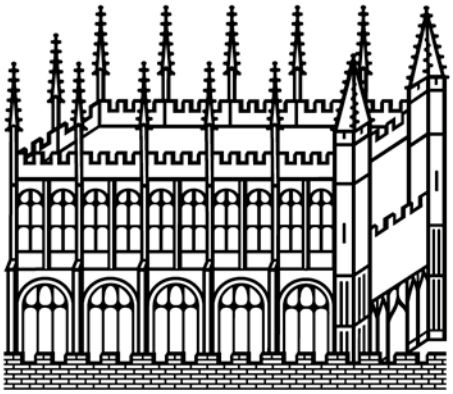

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

کتب دواوین اردو و فارسی

بہارستان سخن - اردو ناسخ و آتش و آباد کی ہمطرح غزلین سہ مصرعہ -

دیوان مخزن فصاحت - تصنیف منشی جواہر سنگھ جوہر -

دیوان گویا - تصنیف فقیر محمد خان گویا شاگرد خواجہ وزیر -

دیوان رند - تصنیف نواب سید محمد خان بہادر لکھنوی شاگرد آتش -

کلیات ناسخ - کلیات شیخ امام بخش ناسخ ہر دیوان حوض و حاشیہ مین

کلیات آتش - تصنیف خواجہ حیدر علی آتش لکھنوی -

کلیات نظام اردو - یہ کلیات بلاغت نکات از کلام معجز نظام جناب نظام الدولہ نواب محمد مردان علیخان بہادر نظام -

کلیات نظیر اکبر آبادی - اسمین مخمس و مسدس و دیگر نظم ہین -

دیوان فدا - یہ نہایت عمدہ کتاب تصنیف مولوی فدا حسین صاحب -

گلدستہ امانت - مخمسات امانت شاعر لکھنوی کے مخمسات -

دیوان اسیر - منشی مظفر علی صاحب اسیر شاعر نامور -

کلیات ذکی ملک الشعرا - سید یعلیخان مرحوم ذکی کی تصنیف

دیوان غافل - تصنیف جناب منور خانصاحب غافل ہمپایہ آتش و ناسخ -

کلیات امیر اللہ تسلیم - نام تاریخی نظم ارجمند - تصنیف منشی امیر اللہ صاحب تسلیم شاگرد رشید نسیم دہلوی -

دیوان ذوق - کلیات سید ابراہیم دہلوی متخلص ذوق

منتخبات میر درد دسودا - واسطے مدارس اودھ کے طبع ہوا -

کلیات میر مسلم الثبوت اوستاد کا کلام ہے بعد نظر ثانی مکرر طبع ہوا -

دیوان صادق - مصنفہ قاضی عبد الحی صاحب

کلیات ظفر - ہر چہار جلدیہ مجموعہ دیوان مشہور ہے -

گلدستہ نعت - از محمد واحد علی خان قصائد مدحیہ سرور کائنات تصنیف مولوی جمیل الدین احمد صاحب -

دیوان لطف - یہ عمدہ دیوان اردو پاکیزہ و دلچسپ ہے -

مجمع الاشعار - مجموعہ کلام اساتذہ قدیم و حال ہے -

دیوان نیاز - تصنیف شاہ نیاز احمد اردو و فارسی

کلیات مومن خان حنائی جدید -

دیوان صائب - مشہور دیوان ہے -
دیوان ناصر علی - منشی وشاعر یادگار زمانہ متاخرین ہے -
قصائد مدحیہ نظام - عمدہ عمدہ قصائد فارسی وار دو مین -
دیوان تفتہ - منشی ہرگوپال صاحب تخلص تفتہ تلمیذ غالب دہلوی -
جوہر معظم - دیوان سرزا گل محمد خان ناطق لکھانی اور اوسکے ساتھہ منشی جواہر سنگھہ جوہر تخلص کا کلام فارسی شامل ہے -
کلیات صائب - کامل از نتائج طبع مرزا محمد علی صائب تبریزی مشاہیر شعرا سے تھے
دیوان کشفی - مولوی سلامت اللہ متغور کانپوری -
دیوان ہلالی - مشہور اوستاد اہل زبان ہے مطبوعہ نظامی -
دیوان نویدی - فارسی غزلین مفید درس اطفال نویدی تخلص شاعر کی تصنیف مطبع اسدی -
خیال بخودی - نہایت عمدہ مذاق کی کتاب تصنیفات منشی سیتل سنگھہ صاحب مرحوم بنارسی بخود تخلص یادگار ہے -
کلیات امیر خسرو دہلوی - مجموعہ چار دیوان
دیوان تحفۃ الصغر - جو کلام صغر سن مین فرمایا
دیوان وسط الحیوۃ - کلام جوانی - دیوان غرت الکمال جو کمال عمر کہ چالیس برس مین فرمایا - دیوان بقیہ نقیہ جو کہ پیری مین

تصنیف فرمایا -
کلیات جامی - یہ کلیات ولایت کی خط کا پورا لکھا ہوا ہم پہونچا اسی سے نقل ہو کر چھپا -
قند پارسی مجموعہ منتخبات کلام شعرای نامی مؤلفہ مولوی عبد الغفور خانصاحب بہادر متخلص بہ نساخ -
کلیات نظیری نیشاپوری - مع شرح طبع ہوا ہے -
تذکرہ حسینی - مولفہ امیر حسین دوست سنبھلی اول مناقب جناب امیر المومنین علی علیہ السلام سے ابتدا کی ہے بہت سے اولیاے کرام اور اہل اللہ عظام کا تذکرہ ہے -
گلشن بیخار - نواب محمد مصطفے خانصاحب بہادر شیفتہ دہلوی کے تالیفات سے تذکرہ شعرای متقدمین کا ہے -
قصائد پر فوائد - مصنفہ منشی تھمن لال صاحب بحث -
کلیات قصائد خاقانی - تحشی بدید باجمل مطالب دقیق -
دیوان نشاط - نادر دیوان کلام پاکیزہ -
دیوان ضامن - یہ کلام شاعر نازک خیال سخنور بیمثال حضرت ضامن کا ہے اس دیوان مین غزلین بول چال روزمرہ کے موافق بطرز معروف ہین تصنیف حضرت سید ضامن علی صاحب صابری چشتی -

ولہ

چنین کہ پر شدہ از یاد دوست خلوت من | چو داغ سر بہم آرد کمند وحدت من

ولہ

چو تیغ کشد موی میان از کمر او | یک قبضہ خاکست زمین در نظر او

خاتمۃ الطبع

الحمد للہ والمنہ کہ در نیولا دیوانی نادر لاجواب و کلامی شگرف انتخاب در شوخی مضامین منفرد زمانہ نامش **دیوان قاسم دیوانہ** کہ عذوبت معانیش حلاوت بخش کام و زبانست و رنگینی الفاظش نزہت افزای روح و روان من کلام بلاغت نظام ناظم بلیغ زمانہ شاعر فصیح یگانہ **ملا قاسم دیوانہ** کہ بعذب البیانی و شیرین لسانی شہرۂ آفاق در اہل زمان بود وطن شریف شان مشہد مقدس و در استفادۂ شعر گوئی شاگرد رشید مرزا محمد علی صائب اصفہانی کہ امیر الامراء کلام بودند و افرازندۂ رایات اقلام ہمین یک نسخہ دیوان موصوف از کتب خانۂ نوائین و الاتمکین جناب حاجی **محمد زردار خان** صاحب جاگیر دار راج کردلی بہم رسیدہ بنظر عمدگی کلام ببذل توجہ علم دوست ہنر پرور عالی ہمت جناب **منشی نولکشور** صاحب دام اقبالہ در مطبع نامی بمقام لکھنؤ بماہ مئی ۱۸۷۶ء مطابق ماہ جمادی الاولی ۱۲۹۳ھ بزنگ انطباع آراستہ شد خدایا کریما مقبول عالم کناد

نه لاله و گل گرم عنانست درین باغ | هر سرو چو تیری بکمانست درین باغ

ولہ

سزد چو روی بآیینه آورد تمثال | برهنه پا و سر آید برون باستقبال

ولہ

بزم خالی بیتو امشب خوش بسامان داشتم | صحبت رنگین تر از خون شهیدان داشتم

ولہ

بسکه گرد آلوده میخیزد صریر خامه ام | دام در خاکست حرف زلف او در نامه ام

ولہ

نمیگویم بر آهش گرم رو گلگون سوارم من | شراری جست از دل سوختن را بیکنارم من

ولہ

ز هر آبی نمی افتد تزلزل در بنای من | بزور بحر میگردد چو گرداب آسیای من

ولہ

جهان تنگست بر جولان عشق جسم فرسایم | نمیگنجم دران صحرا که خاری رفت در پایم

ولہ

کند چون آسمان پامال جسم خاکسار من | زمین صد پیرهن بر خویش مالد از غبار من

ولہ

چه خوش باشد گل روی تو دیدن | ز مژگان خنده بر مژگان چکیدن

ولہ

روشن تہ خاکم نہ زمہتاب کفن شد | جوشِ زدم این خانہ سفید از کفنِ من شد

ولہ

نہ تنہا بلبل از جوشِ گلش در گلستان گم شد | پنہان با لبید سروِ من کہ قمری میان گم شد

ولہ

سواد خط تو دیدیم در کتاب سفید | سیاہ مست فتادیم از شراب سفید

ولہ

دولتِ بال ہما بر سرِ من تہمت بود | خرمنِ سوختہ را سایۂ مور آفت بود

ولہ

ناوکِ آہ خطر در گرہِ دل دارد | جادہ تیر است کہ سوفار ز منزل دارد

ولہ

نی ہمین از ضعف چشمم جوہرِ شمشیر شد | بر دمِ تیغِ تو خونم خاک دامنگیر شد

ولہ

نہالِ ناز پرورد شکایم دل رسید آخر | بخونِ من خطی در قد کشید نہالک آید آخر

ولہ

کی توان یافت دلِ غمزدہ ام آزادش | دام بر آہوی رم خوردہ نہد صیادش

ولہ

مست دنیا گر شراب از ساغر عقبی کشد | رخنهٔ گورش همان خمیازه بر دنیا کشد

وله

نهال همتم را خواهش دل کی زیان دارد | چو گوهر آب رویم رشته را در استخوان دارد

وله

شب که از برق نگاهت کرد در میخانه بود | بر کباب ما نمک بال پر پروانه بود

وله

در گلستانی که دل را شوق آن گل میشود | درد ما غم بوی گل فریاد بلبل میشود

وله

سرو قدی من که نازش تا قیامت میکشد | چون نه جا خیزی تو پنداری که قامت میکشد

وله

بسکه دل در سینه ام گرم خدنگ یار بود | بر کباب ما نمک از خندهٔ سوفار بود

وله

بحر من هر که هست از مستی من بیخبر باشد | که آنجا ساغر می حلقهٔ بیرون در باشد

وله

بیکنفس واری اگر سیر چمن بی او بود | دیده بر چهرهٔ عاشق گره ابرو بود

وله

یکیست حسن بصد جلوه از نقاب کشید | رگ چراغ زدم خون آفتاب چکید

ولہ

فغان از بیم خوبت در گلوی سینه میریزد | ز شوق پای بوست صورت آیینه میریزد

ولہ

گرم خونیهای من جلاد را دیوانه کرد | بوی خونم جوهر شمشیر را پروانه کرد

ولہ

مرا ذوق هم آغوشی بآن گل پیرهن باشد | که تیغش گرم تر از خون من در قتل من باشد

ولہ

باین دولت که با او باده در گلزار خواهم زد | هما را همچو گل بر گوشهٔ دستار خواهم زد

ولہ

با ما کجا نشست که از ما جدا نشد | با ما دو دم نرفت که مقراض ما نشد

ولہ

سحر که نشهٔ بی تابیم دو بالا بود | ستاره شبنم گلهای نالهٔ ما بود

ولہ

ندارم باک گر آن شوخ بدخو خوش خوشم سوزد | که ترسم حیرت رخسار او در آتشم سوزد

ولہ

لب زخمم بشکر خنده چو دمساز آید | مگس جوهر شمشیر بپرواز آید

ولہ

بوی گل در جنبش آرد سر و رعنائی ترا | نشوخی رنگ حنا خارد کف پائی ترا

ولہ

تا کی میان دیر و حرم جستجوی دوست | مانند مغز پسته برآرم سری ز پوست

ولہ

قدی خمیده موجهٔ دریای عمر ماست | موی سفید ما کف دریای عمر ماست

ولہ

هر شکاری که بدام تو ز قید آزاد است | بوی پیراهن یوسف نفس صیاد است

ولہ

مردم صاحب هنر را هم هنر زیور بس است | خانهٔ آیینه را نقاشی جوهر بس است

ولہ

در لباس فقر میگردم که بی دردسر است | آستین هرچند کوتاه است جنبش کمتر است

ولہ

گرد شش چشم تو آنرا که کند خاک چمن | می تواند از گل او روغن بادام گرفت

ولہ

یوسف من دردگان هر که منزل می کند | گرمی بازار او را گرمی دل می کند

ولہ

عکس شوخی تو جو صید افگنی آغاز کند | جوهر آیینه را چنگل شهباز کند

برم چون نام خواهش بر زبانم عقده می افتد | نفس در سینه ام زلف پریشان است پنداری
گریبان میدرم هنجور چون بینم شعله رخسارے | دود ستم در تن آتش پرستانست پنداری

وله

غلطم زنی سواری آورده گرد جولان | طفلی نگر که چون شد چابک سوار پیری

وله

کسی از وسعت مشرب کشد چون ما بدامانے | که گردد هر نفس دیوانه او در بیابانی
سخن شد آب بر لب بسکه چندان بی بر میرزد | که بنداری مصور می نگارد چشم گریانی

وله

خوش آن نفس که تو شمعی مزار من باشی | که من خموش نشینم تو در سخن باشی
چنین که سایه سرو دست بر اندامت | نهال قد نکشد تا تو در چمن باشی

وله

بد نیا نیست ذوقی زندگی آزاد مردانرا | که شیر دایه کافور پس از مرگ است اشیارا

وله

از بس سد ز شوخی چشم گزندها | چشم غزال دود کند بر سپندها

وله

از دور جام سبحه شمارد شراب ما | زنار بندد از رگ خامی کباب ما

وله

ولہ

گر دم سفید دیدۂ خود را در انتظار — شاید کہ در دلم شب مہتاب بگذری
گر بگذری ز خاک شہیدان آزرد — در ہر قدم ز گوہر نایاب بگذری

ولہ

رسیدہ است بر افلاک نالات قاسم — دگر بلند تر از این بنا چہ میخواہی

ولہ

قاسم بر نگ اخگر سوزم ز آتش دل — وز گرد خاطر خود گردیدہ ام حصاری

ولہ

گر خورد آہو پس از مردن ز خاک ما گیاہ — پوستش گردد کفن جز نام خود ننویسد

ولہ

پس از مردن گل من رخنۂ دیوار خواہد شد — باین حسن و لطافت گر صفای طرم باشد

ولہ

حیرت حسن تو نبض برق را در خواب کرد — ماہ را گر دا بسازی گر برون آئی شبی
بو ریا در آتشم بال سمندر می شود — مشربم را آشنائی ہست با ہر مشربی
میرسد از جنبش نبضم بگوشش آواز دوست — خون بود در ہر رگم از پرتو لعل لبی
گر بظاہر ساکنم اما بباطنم رہروم — جز طپید نہای دل ما را نبا شد مرکبی

ولہ

ولہ

سینۂ طاقت نگردد چون مشبک همچو دام
بر خیال خود پرستی سود مژگان مغبچه

ولہ

عشق زنجیر بپای دل من تنها نیست
رگ این سنگ بهر کوه و کمر حلقه زده
تا نصیب دگر از زخم خدنگش ببرم
ناوکت در دل من همچو سپر حلقه زده

ولہ

کشش حسن در آتش فگند عالم را
شمع دستیست که دارد کمر پروانه
رشتۂ شمع گر از زلف سیاه تو کنند
کاغذ سرمه شود بال و پر پروانه
محفلے را که صفا پرتو روی تو دهد
گرد کلفت نبود غیر پر پروانه

ولہ

نه تنها در کف شوقش حرم سنگ فلاخن شد
دل بت را شکسته رخنه در بتخانه افتاده
بخوابت دوش میدیدم که با من میکنی گرمی
شدم بیدار دیدم آتش در خانه افتاده

ولہ

میزنی لاف تجرد تن چه آلائی بزرق
خرقۂ درویش بس باشد دل صد پاره

غیر یکرنگی بهار نیست قاسم عشق را
چون نگریم خون ز دست دلبر میخواره

نزد اهل معنی خودنمائی کفر می باشد
چو دریا گر شوم خرمن همه یکدانه ام بینی

در دل معشوق نبود دیگر خیال عاشقش | نیست غیر از نقش قمری صورت دیبای سرو

ولد

ای قامت تو باعث رسوای سرو | شیدای سرو از تو تماشای سرو
تا کرده بهار جلوه در باغ قدت | شد برگ خزان ریخته رعنای سرو

ولد

جلای دیده دهر گر بیاض گردن تو | شود پدید زمین تا بآسمان نقره

ولد

بیا که دور ز آغوش ای بهشت تمنا | بگردنست گریبان مرا چو دست تشنه
ز شوق آنکه کند گوش از لبم سخن تو | چو مغز پسته بود دردها نم این دل خسته

ولد

چون بپوشد ترک من بر قامت زیبا زره | از هجوم کشته گردد بال بر عنقا زره
تندی طبعم چو پرد در کاوش معنی نهد | هر چه آید بر زبانم دام باشد یا زره

ولد

مرد عشقی رو طلاق بستر سنجاب ده | چون نگه عریان بر آ و خانه بر سیلاب ده
عاشقم سر تا قدم مشنو سخنهای رقیب | خنجر قتل مرا در آتش من آب ده

ولد

ای آنکه قوت دل و نور دو دیده | یارب چه دیده که تو از من بریده

گلت تا رنگ شوخی در چمن ریخت | کند دیوار گلشن جنبش بو
نقاب برنمرش روئی زاهد | کند در شیشه می را آب لیمو
بیادت خون دل بیهوشی آرد | کند در ساغرم مهتاب دارو
چو قهر آلوده آید اشک باشم | که سوزد جامه اش از تندی خو

هنوز نرش دشنه قاسم خشک لب بود
که خونم بوسه زد بر دست و بازو

ولہ

یوسفی دارم که پنهان دل برد در خسار او | شمع در فانوس باشد گرمی بازار او
رنگ بهبهری نباشد سرو آزادی مرا | حلقهٔ دستت طوق قمری گلزار او

ولہ

تا شود آیینه جای صورت احوال او | پاره سازد بند بر قع شوخی تمثال او
بسکه گرد کلفتم جا کرد بر رخسار زرد | چون پرد رنگ از رخ من سایه دارد بال او
گر باین رعنائی از طرف چمن پیدا شود | طوق سرو از گردن قمری کشد خلخال او
گر چنین پیدا کند خط حسن او زافزون او | بر رخ او دانه زنجیر گردد خال او

ولہ

رتبه معشوق عاشق را بلند آوازه ساخت | پایه قمری فزاید قد کشیدنهای سرو
سایه او دست رد بر سینه گل می نهد | در گلستانی که او باشد نباشد جای سرو

گر بی بالا نشینها در آئی در چمن | با غبان رو به گلیم ابریا جاروب سرو

تا نسیم آورد قاسم گرد راهش در چمن
بوی یوسف میدمد پیراهن یعقوب سرو

در چمن تا جلوه گر شد قامت رعنای تو | طوق قمری شد سواد عالم بالای تو
رنگ زر کی میکنم پیوند با برگ حنا | تا باین صورت مگر مالم رخ بر پای تو

وله

نقاش کند چون دهن تنگ تو رسم | کز ذوق فراموش نماید سخن تو

وله

بسکه خوابیدست خون کشتگان در کوی تو | با د نتواند پیام عاشق آرد سوی تو
نعلق عاشق پیر میباز در ریاض حسن را | بال طوطی دسمه باشد بر خم ابروی تو
جای پر از بالش او برگ گل آید برون | گر کسی در خواب بیند نو بهار روی تو
حلقه دست ست خون کشتگان در گردنت | تا ندادم جان نکردم عشرت از پهلوی تو
روزگار من پری در شیشه ساعت کند | گر شبی دل بگذراند بی خیال روی تو
آشیان بلبلان را نافه چین میکند | گر نسیم آرد بگلشن نکهت گیسوی تو

وله

سنرد با نسبت آن چشم جادو | که نرگسدان کند رم همچو آهو
چنان دیوانه ام لبریز درد ست | که نتواند پریدن رنگم از رو

بدام خلق فتد عاقبت رمیدن من | نشد شکست دل من ز لب گزیدن من
بدام عشق من آن مرغ دست آموزم | که از فروختن من بود خریدن من
اگرچه پیر شدم راستم فزون گردید | کمند وحدت من گشت قد خمیدن من
بعشق نام برآورده ام معاذالله | بگوش ما به نسیان دهد شنیدن من

ولـه

آنرا که صرف گریه شود روزگار او | جز پاره های دل نبود در کنار او
هر سو پری وشی ز چپ و راست میرود | سرو بست قامت تو که ناز ست بار او

ولـه

سبک چون باد بگذر از سر خاک شهیدانت | مبادا چشم حیران کسی گیرد عنان تو
بدوران لب میگون ز موج خط مشو غافل | زند پر مرغ روح عاشقان گرد دهان تو
نداری طاقت تاب کمر نازک نهال من | نزاکت همچو مو پیچیده بر موی میان تو
به تیر غمزه گردد زنده گر صیدی خورد تیرت | که بیند چین ابروی تو از پشت کمان تو

ولـه

یارب چه ساحری تو که از سحر سامری | دل میرود ز جادوی بابل سلام تو

ولـه

گر نباشی در گلستان یکزمان آن شوخ سرو | بر پری قمری به بند د شاخ گل مکتوب سرو
در گلستانی که تخم جلوه ریزد قد تو | سبزه گر خاک روید می شود سر کوب سرو

آیینه‌ام ببال سمندر رفو شود
یعنی که چشم منتظران را بخواب کن

بی جلوهٔ تو موجهٔ می برق خرمن ست
بگشا رخ طراوت و در باده آب کن

قاسم چو باده نوش کنی در حریم یار
بال فرشته گر بکف افتد کباب کن

هر چند بیا بوس تو خم گشت قد من
آنجا که تو بی حلقه بیرون در من

ولله

شوخ چشمی من که غارت کرد عقل و هوش من
ساغری می میشود بر یاد آغوش من

در دل شبها که آگاهی بوجد آرد مرا
پنبهٔ گوش فلک باشد کفی از جوش من

می نماید از سکوتم شوخی راز درون
دیدهٔ آهو بود راز لب خاموش من

ولله

کند چون آسمان پامال جسم خاکساری من
زمین صد پیرهن بر خویش مالد از غبار من

ولله

بسکه در دام تو گرم شوق بود اندام من
بر کباب من نمک پاشیده گردد دام من

چون نشیند با چنین سودا کسی از بیم ننگ
میکند نقش نگین پهلوتهی از نام من

ولله

نه غلط است این بر خسارت پریشان
گلت کرده ست مشق خط ریحان

ولله

ولہ

صبح وصالم و شب هجران در آستین
شمع امید و گریهٔ حرمان در آستین

سودم بپای دیدهٔ دل وادی که داشت
هر منزلش هزار بیابان در آستین

ولہ

دور از و باشد شکفتن خنده دیوار من
پنجهٔ شیر ست بی او خندهٔ رخسار من

بسکه از محنت گرانبار خموشی گشته ام
هست چون کوه از زبان دیگری گفتار من

چشم زخم عشق را عشق تو برق خرمن ست
سوختن دارد سپند از گرمی بازار من

در چمن فریاد بلبل بی تو ام سنگ ره ست
خار در پای ست گل در گوشهٔ دستار من

نشگفد رنگین فغانی از زبان بلبلم
خندهٔ گل گر شود خون در رگ منقار من

در خرابی خانه ام را حاجت سیلاب نیست
میکند پرواز رنگ از خنده دیوار من

ولہ

بنای هستیم بر بهم خورد چون رخ برافروزد
نمی سوزد بغیر از آتش گل آشیان من

ولہ

زاندل که نیست زندهٔ عشقت حجاب کن
سیماب کشته را کفنی از نقاب کن

سخت دلی بریز باندازهٔ عکس او
آیینه ساز جوهرش از پیچ و تاب کن

بر روی دل بساط تجلی بگستران
این شمع کشته را کفن از ماهتاب کن

خواهم بقدر هجر تو مقدار وصل را
ایام بیوفای خود را حساب کن

ولہ

بہار خط رخسارش زند ناخن بداغ من
زدود آتش گلہا فروزان شد چراغ من

تنک سرمایہ عشرت ندارد تاب بیرحمی
نسیم در لباس لالہ میریزد داغ من

جنون من تند بر خرد رنگ دگر گیرد
ز چوب گل کند آشفتگی گل در دماغ من

شکست رنگ نبخشد صد درستی بزم الفت را
نسیم نالہ گل پر ز بد امان دماغ من

ولہ

بغفلت یافتہ ای عشق بر بالای خون من
که باشد جوہر تیغ کف دریای خون من

ز رنگ خون عاشق در محبت بوی خون آید
چکیدن هم کند چون آهو از صحرای خون من

مسیح از من اگر رنگین نشد تیغ تو در قتلم
سلاسل می نهد ضعف بدن بر پای خون من

ز بس سیر بزیا شد چشم و جانم از خیال تو
نباشد غیر تصویر تو بر دیبای خون من

ولہ

اگر آگہ نه از دور گردیهای فکر من
بگرد بال عنقا نقش پای میتوان دیدن

ولہ

نکرد خواب عدم دیدہ غنودہ من
طلوع صبح بود استخوان سودہ من

حجاب عکس شود آینہ چو جوہر یافت
بود نقاب کسی چہرہ کشودہ من

ولہ

ملایم شو بخلق و زندگانی بر خود آسان کن
زبان خرچ کن و در امر هم داغ حسودان کن

پس از وفات کفن نیست در برم قاسم
کشود بال و پر شوق مرغ هستی من

ولہ

ز بس با بیقراریهاست پیوند قرار من
زند دامان وحشت بر رم آهو غبار من
بیاد چشم او تنها نه من بر خویشتن پیچم
بود شاخ غزالی هر رگ سنگ مزار من

پس از مردن ز قید زلف او فارغ نیم قاسم
ببین تار کفن گردید آخر شام تار من

بسکه در وصل تو حیرت زده بر جا ماندم
گر شوم آب ز غربال نیایم بیرون
جنس با قیمت و ارباب هوس خام طمع
ترسم از خانهٔ دلال نیایم بیرون

ولہ

بی ادب خار بود کس ننهد پا بروی
شو صبا جمله و در دیدهٔ مردم جا کن

ولہ

من آن مرغم که شوق کعبه و دیرست بال من
بود داغ دل شیخ و برهمن خط و خال من
باین آشفتگی چون در دلش جا میتوانم کرد
ره آیینه بندد گرد کلفت بر مثال من

ولہ

آرزو از بس گره شد در دل غمناک من
عقده ها آید برون چون خاک دام از خاک من
تندی دشمن ز عجزم در حصار آهن ست
بر تن آتش کند کار زره خاشاک من
میروم از دست چندانی که بعد از مرگ هم
در کفن چون آب در غربال باشد خاک من

ز مستی بهره نگرفتم من از سود و زیان خود — دو عالم را ز کف دادم که ساغر بود در دستم
کشودم تا نظر پروانهٔ حالت رسید از من — نگه در دیده ام گوئی کبوتر بود در دستم

ولہ

بیاد وصل او در کعبه چندان گریه میکردم — که از بال و پر مرغ حرم پرواز می شستم

ولہ

چنین کز آتش رخسار تو از خویشتن رفتم — برویم گر زنی دریا بهوش خود نمی آیم

ولہ

پنهان ز چشم خلق کنم جستجوی تو — مشق جنون ببال پریزاد میکنم

ولہ

چرا تو رخنهٔ دلهای عاشقان ننمائی — نظر بخال تو دارند خیل مور میانان

ولہ

عشرت دنیا نگردد آشنائی عاشقان — چین پیشانی بود تار قبائی عاشقان
دیدها برهم نیاید رهروان عشق را — تا سر مژگان کشد قد خارپائی عاشقان
عالمی افتادگی را آسمان باشد زمین — بر نمیخیزد غباری آسیائی عاشقان
صیقل آیینه باشد گفتگوی اهل دل — زنگ از دل می برد نشو و نمائی عاشقان
کی توان کردن حساب موجهٔ دریای عشق — کس نداند ابتدا و انتهائی عاشقان

ولہ

زبس بر یاد چشمی عمر را صرف فسون کردم
همه کردند کاری در محبت من جنون کردم

تیارم دست تیغی را که در هنگامهٔ محشر
شمار لذت زخم از چکیدنهای خون کردم

ولہ

جذبه در گردش آمد در فضای خیمه قهام
شد دو عالم دانه در آسیای خیمه قهام

در لباس زهد صوفی صید مردم میکند
چنگل شهباز باشد بخیه های خیمه قهام

بر تن من داغ گرداب تنکظرفی بود
میزند پر در محبت تارهای خیمه قهام

ولہ

دران دامم که من تسلیم گشتم
کند از دانهٔ او آسیا رم

ببین در پیچ و تابم جلوهٔ یار
بود بالیدن گل موج شبنم

بیابی یک لب نان بے تواضع
کلید رزق باشد قامت خم

مگو قاسم دلت از گریه پرداخت
نباشد خانهٔ آئینه بے نم

چه حکمتست خموشی بطرف آن باغم
که هست سرمهٔ بلبل ترانهٔ زاغم

بهر دلی که نظر میکنی کباب منست
بود سواد دو عالم سیاهی داغم

ولہ

نیست آسان کشتن من کز طپیدنهای دل
جوهر شمشیر را چون چشم آهو رم دهم

ولہ

بروی اشک خود از غایت سبکروحی — نسیم گشتم و بر برگ یاسمن رفتم

ولہ

نیست فارغبال مرغ نامه بر را ناله ام — گوئیا در مدعا دام کبوتر داشتم
کی شوم خورسند یک زخم از دم شمشیر او — کاش جا در تیغ او مانند جوهر داشتم

هر گره در ابروی من دانهٔ در خاک بود
بسکه قاسم از کدورت خاک بر سر داشتم

جلوهٔ غیر گران بود بدوش نگهم — دیده برهم زده مقراض دو عالم کردم

ولہ

بی تو از بسکه بسختی گذرد احوالم — سنگ بر شیشهٔ آئینه زند تمثالم
روز اول ره غمها مجازی طی شد — ساخت استاد ازل از رگ گل غربالم
عقل را هوش ز سر میبرد از دود دلم — بوی پرواز بر آید چو بسوزی بالم
قلم موی گر از جوهر شمشیر کند — از حریم تو مصور ببرد تمثالم

ولہ

از صفای تو چو بر لب می عشرت دارم — جوهر آینه در شیشهٔ ساعت دارم
نفس سوخته پرواز پر و بالم شد — شمع در خلوت و من گریه و حسرت دارم
شیشهٔ ساعت من ساغر می میگردد — گر شبی با لب میگون تو صحبت دارم

ولہ

ولہ

شبی کز وصل او طرح می پیمانہ اندازم
کلید صبح را در گردن پروانہ اندازم

بیاد نشئہ بدمست چشمش بسکہ بدمستم
برم گر نام دل مینا ز طاق خانہ اندازم

ولہ

دران چمن کہ تواز بادہ رخ برافروزی
طپیدن دل مرغ کباب می شنوم

ز بسکہ گرد کدورت نشستہ بر رویم
صدای خویش ز زیر نقاب می شنوم

ولہ

چہ غم ز حرف حسودان مرا کہ نغمہ ایشان
صدای پر زدن مرغ بسمل ست بگویم

ولہ

گر انبار اینچنین کز عشق آن شیرین دہن آیم
در آید کوہ از جا گر بیاد کوہکن آیم

ولہ

بھر جا میروم سر گشتگی سر در پیم دارد
بصحرا گر دباد آسیا از کوہ می آیم

ولہ

نی سپند آسا ہمین از درد اعضا می جہم
گر گذاری بر نگاہم پای از جا می جہم

ولہ

جدا از شوق نیم گر ز انجمن رفتم
ز بینہ پر پروانہ در کفن رفتم

بغیر جلوہ او فرش نیست در ہمہ جا
نگاہ گشتم و در چشم پیرہن رفتم

یک نگاه بر سر مژگان تهی از اشک نیست — از گهر خالی نباشد ریسمانی سوزنم
در گزندم خصم جز دست تهی حاصل نزد — برق آهی حسرت آلودی بود در خرمنم

بسکه قاسم ز آتش غم پیکرم فرسوده شد
رنگ را چون جامه بیرون میتوان کرد از تنم

میروی مستانه بر خاکم نمیدانی که من — در کفن همچون کبابی در نمک خوابیده ام

ولہ

دل بچین زلف او از گریه کی آسود چشم — آب آرد در درون خانه پر دود چشم
دیدمش سرگرم استغنا ز راه میگذشت — گفتمش دارم نگاهی آرزو فرمود چشم
در کف نقاش از شوق رخ او خود بخود — چهره نگشوده تصویر من بگشود چشم
شعله را در پرنیان تا کی نهان سازد کسی — بسکه بر هم سود مژگان را نگه فرمود چشم

ولہ

بسکه تاریکست از بخت سیه کاشانه ام — جامه نیلی میکند مهتاب در ویرانه ام
چون دلم گیرد طپیدن چرخ را از جا کند — در فلاخن میگذارد آسیا را دانه ام
نی نسیم نوبهارم نی شمیم زلف یار — حیرتی دارم نمیدانم چرا دیوانه ام

ولہ

پس از مردن چو آئی بر مزارم این صدا خیزد — سرت گردم فرود آ یک نفس معذور در خاکم
ز بس دست تماشایم ز رخسارش صفا دزدید — چو کرد سرمه بعد از مرگ باشد نور در خاکم

جنس غمت چو بهر دل خود بها کنم | نقد سرشک از گره دیده وا کنم
بیگانه می شوم ز دو عالم بعشق او | تا خویش را بطرز غمش آشنا کنم

ولہ

از نکهت گل یافته تخمیر دماغم | از سلسلهٔ شعله بود پنبهٔ داغم
آن صاف ضمیرم که بهنگام صبوحی | سرجوش می صبح بود دردایاغم

ولہ

مشبک پیکری دارم کز و گل در قبا گیرم | پرد چون رنگم از رخ دام بر مرغ هوا گیرم
نگردد بستر سنجاب سد راه آسایش | روم در شعله و پهلو ز نقش بوریا گیرم

ولہ

بسکه گرد آلوده میخیزد صریر خامه ام | دام در خاکست حرف زلف او در نامه ام
با خیالش صحبتی باشد مرا کافسردگان | شمع رویش میکنند از گرمی هنگامه ام

ولہ

شعلهٔ طور از گریبانم بود در جوش و من | خویش را بر آتش تصویر هیزم میکنم

ولہ

ز بخت شور دیده بهر جا فگنده ایم | گر مرغ زنده است نمکسوده کرده ایم

ولہ

نسیمی ار بوزد میروم ز جا قاسم | مگر ز نکهت گل کرده اند تخمیرم

بگیر آینهٔ روز وفات بر نفسم | که روی حرف بسوی کس دگر دارم
شکست بیضهٔ خورشید در کلاه سپهر | زهی غرور هوائی که من بسر دارم

ولـه

هستی زمن مجوی که در محفل وکون | مانند شمع بهر تماشا نشسته ام

ولـه

صاف اند بهم آینهٔ حسن و محبت | طوطی شوم امروز که از رنگ برآیم
چون ابر ز غم رنگم عرق آلوده گذر کن | تا من چو گیاهی ز تو سنگ برآیم

ولـه

دیوانه وار در شب هجران بیاد تو | چون ماهتاب بر در و دیوار جسته ام
قرب ترا دلیل همین بس بود که من | افتاده ام بیاد تو هر جا نشسته ام

ولـه

نقش پا گوش برآواز بود در ره ما | همره قافله ما بانگ درا می باشیم
یار در مد نظر دیده تماشا ز که حسن | دل طپید در بر ما قبله نما می باشیم
جنگ و صلحست میان من و معشوق مدام | گاه با یکدگر و گاه جدا می باشیم

ولـه

اگر در راه او صد کوه آتش پیش پا آید | چو موبر خویش پیچیدم بیاد آن کمر رفتم

ولـه

گذر بمشهد ما چون کنی صدا آید — که روح زندهٔ ما کشتگان فداک فداک
گیاه تلخ دهد گر تو نیشکر کاری — دران زمین که شود خاک این دل نمناک
دران چمن که نهال تو تیغ جلوه کشد — ز خاک سرو دمد ریشه ریشه چون مسواک
نه هر زمان دل افسرده ام بجوش آمد — چو رگ ز سنگ بود قصد او کند حکاک

ولہ

در آ در دل که جائی هست در دل — برون از دل فضائی هست در دل
بدل با اهل دل بیگانه ام من — که بیدل آشنائی هست در دل
دگر از خود پرستیدن گذشتم — خدایم را خدائی هست در دل

ولہ

کشد بیاد تو هر کس ایاغ چشم غزال — گل نگاه بچیند ز باغ چشم غزال
دمید تا ز بناگوش او خط مشکین — کشید سرمهٔ حیرت بداغ چشم غزال
بگرم خونی لیلی نگه که روشن کرد — بروی تربت مجنون چراغ چشم غزال

ولہ

تا چند نشهٔ موج زند در دماغ دل — ای عشق مستی که بریزم ایاغ دل
یارب اسیر دام که شد هر نفس غمی — در سینه ام در آید و جوید سراغ دل
مدهوش تا بحشر بمانیم گر شود — بوی غم تو باده فروش دماغ دل

ولہ

تجلی تو همان حمد بیقیاس تو بس — تو چون نقاب کشی حمد بیقیاس غلط

ولہ

تا گل فتاده است از آن رو بیکطرف — افتاده رنگ یکطرف و بو بیکطرف
ما در میانه تیر بلا را نشانه ایم — گردون بیکطرف خم ابرو بیکطرف

ولہ

هست از پیشانی عاشق هویدا حال عشق — میکشد مجنون مصور چون کشد تمثال عشق
ترک دیر و کعبه کردم از میان بیرون شدم — کفر و ایمان برطرف شد تا کشودم بال عشق
در زمان چون سرو رعنائی برون آید ز خاک — بگذری ای سرو گر بر تربت پامال عشق
کی بفکر دانه می افتم ز فکر روزگار — مانده دامان خیال من بزیر خال عشق
گردش مستانه چشمت چه داند بوالهوس — شیشه ساعت نمیداند حساب سال عشق

ولہ

عمری شد و شهید لب خویش میمکد — زان شربتی که ریخت دلم در گلوی عشق
هر گل که سر ز خاک شهیدان برآورد — گیرد مشام دهر در آغوش بوی عشق

ولہ

دل را ز نازکی نبود تاب لطف یار — با آستین که ساخته روی حباب پاک
آلوده شراب چنانم که بعد مرگ — گر خاک ره شوم نشود ز آفتاب پاک

ولہ

ولہ

جویم ز خود ترا و روم در قفای خویش | گر در سر تو گردم و افتم بپای خویش
بیگانگی فشرد بکامم حلاوتے | تا غایتی که خود نشوم آشنای خویش

ولہ

ز قمری کی تواند سرو دم زد پیش بالایش | که از بالِ پری قد میکشد سرو دلآرایش
دلِ دیوانهٔ او از گلِ گلزار نگشاید | ز تنگی هر دو عالم میکشد خارِ تمنایش
دران محفل که حیرت از در و دیوار میبارد | هوا کی سر بهم آرد اگر خالی شود جایش
بشهری هیچ دی کانجا بهشتِ جاودان باشد | نباشد امتیازی در میان پیر و برنایش
ز دل تنگِ ما دم کم نسازد زهرِ هجرانش | که گوهر کی برد تلخی برون از آب دریایش

ولہ

چسان بیند کسی در روز روشن چهرهٔ خویش | که رم از سایه برقع ننماید حسن محجوبش

ولہ

ای دل مگرد بیهوده در کار خویش باش | معشوق خویش باش و گرفتار خویش باش
محتاج دوختن نبود چشم زخم را | روی سپید بخیهٔ منقار خویش باش
در بحر خون خویش چو زخم از فرو روی | مانند تیغ پشت بدیوار خویش باش

ولہ

خیال موی میانش بخجر منم نازد | که حرف دانه شود در دهان آتش خط

فغان ز جلوهٔ قدی که چون برقص آید — دل شکسته بود بار سرو رعنایش

ولہ

گر چمن یاد کند از رخ آتشبارش — نبض بیمار شود خار سر دیوارش
آن برهمن که مرا طعن مسلمانی زد — صبر دارم که گل سبحه شود زنارش
نکهت گر بسر تربت مجنون افتد — شوخی چشم تو از خواب کند بیدارش
سر جمعیت عالم نبود رندی را — که پریشانی دل گل زده بر دستارش
صفحهٔ نازکی حسن تو نتواند خواند — بلبلی را که بود از رگ گل منقارش
نامه کرده ام انشا بر بدمستی خود — که چکد خون کبوتر ز لب گفتارش
هر که بیمار از آن جلوهٔ شیرین باشد — میچکد خون حلاوت ز لب غمخوارش

ولہ

کسی چون بیتو باشد تلخی جان دادن آسانش — که دست تیغ برهم چیند از شیرینی جانش
نباشد از ادب گر دامنش گیرد غبار من — مگر همچون نفس در خویش دزدم باد دامانش
بدل ذوق گزیدنهای آن لب گر باشد — بزیر خاک چون تسبیح گردد عقد دندانش
چنین کز شوخ و شنگ از پردهٔ آن گل در نظر آمد — نگه را میکند بیکار شوخیهای مژگانش

ولہ

دل چو بستی بر لب جانانه صبری پیش گیر — یا مشو بیمار یا بار مسیحا را بکش
عرصهٔ هستی ندارد وسعت جولان بما — بال عنقا صفحه سازد صورت پا را بکش

کشتم ز شرم تو در پرده چون حباب نفس
کمن حجاب ز من نیست بیحجاب نفس

وله

یا اگر تازه کند عهد ستم با دل ما
التفات کهن دلبر و دیرینه بس

نیستم تیشهٔ فرهاد که بشگافم سنگ
شیوهٔ عاشقی خسرو شیرینه بس

وله

دلی که از سر زلف تو نیست زنجیرش
بروی صفحه نگیرد قرار تصویرش

چنان بقتل من آن شوخ تیز می آید
که چون عرق چکد از جبهه آب شمشیرش

چگونه جان برم از دست طفل بدخوئی
که خون دایه چکد از بریدن شیرش

وله

بسرعت بسکه بیرون میجهد از سینه با تیرش
اگر سوزد کباب او نسوزد زخم نخجیرش

ز مژگان شوخ تر بیرون جهد از سینه با تیرش
که دارد سرمهٔ چشم غزالان چشم زه گیرش

کفن بال ملک باشد شهیدان محبت را
بروی خاک گر ریزد ز غیرت خون نخجیرش

وله

دو دلیست در دلم ز سر زلف سرکشش
کاتش زند بشعلهٔ خورشید آتشش

ترکی که تیرش از صف دلها گذشته است
پند زبان خلق بود بند ترکشش

وله

گر است زهره تمنای عشق و سودایش
که خون شیر خورند آهوان صحرایش

عشق ست یکی نقطه و عالم پرکار — هر دائره را بود درین نقطه مدار
در دائره مرکز و محیط ست یکی — باشد ز محیط ره بمرکز بسیار

ولہ

تا نه بینم بجز از تو مه تابان دگر — نگهم بر سر مژگان شده مژگان دگر
صاحب دل نکشد منت هر پست و بلند — استخوان در تن شیر است نیستان دگر

ولہ

شهرت دینار فرماید طبیب نبض دان — خوش نماید همچو نرگس دیده بیمار زر

ولہ

خبر ز نامه دلدار نیست قاسم را — دلش طپیدن بال کبوتر ست هنوز

ولہ

شوخی که دارد از مژه چندین خدنگ ناز — از سنگ سرمه ریخت بدیوار سنگ ناز
سبز ست چشم یار چو بادام نیم رس — یا برده است از رخ عشاق رنگ ناز

ولہ

ترک من از سنگ و سندان میجهد تیرش هنوز — میکشد در گوش رندان حلقه زه گیرش هنوز
چشم فتانش بخونریزی بس محو خود ست — خون مانی میچکد از تیر تصویرش هنوز
خط بود گردنده تر گرد لبش از انگبین — میزند جوش حلاوت موج زنجیرش هنوز

ولہ

ولہ

بمحفلی که در و گرمی دل ست چراغ | کسی بپردهٔ دل راز خود نهان نکند

ولہ

نقد کونین نثار قدم دوست کنند | عارفان دست دعا چون بخدا بگشایند

ولہ

ز سوز سینه ام از شمع با لائی خبر دارد | که از بال و پر پروانه دستی در کمر دارد
بشاخ شعله دارم آشیان تا قرار م کو | بر آتش همچو مویم پیچ و تابی در کمر دارد
سعادت میکند از نسبت من ناز بر عالم | همابر فرق من گوئی جهانی زیر سر دارد

ولہ

کسی که روی بآن خاک آستان دارد | خمیده قد شود و رو بآسمان نکند

ولہ

رقمی از خط مشکین تو تحریر نشد | دو جهان زیر و زبر شد زبر و زیر نشد
خانهٔ بوقلمون در کف اندیشه گداخت | رنگ آخر شد و همرنگ تو تصویر نشد

ولہ

سخن بسیار شد چندانکه مطلب در میان نبود کم | همچو مشتری نگذاشت گردم از دکان خیزد
نظر نکشوده در دیر و حرم صد رخنه افگنده | چه دلها انشکند آن بت که از خواب گران خیزد
ز روی گرم گل قاسم درین گلشن تماشا کن | که آخر بیضه گردد بلبل و از آشیان خیزد

ولہ

علم در سینہ افسردہ دلان بیقدرست | آب چون باگہر افتاد شکستن دارد

ولہ

گرفتم در برش راہ خیال عمر چون بندم | غبار چہرہ کی سد رہ تمثال میگردد

ولہ

در طریق خاکسار بہا مسلکم گشتہ ام | ہر کجا من سجدہ کردم آستانی می شود
عشقبازان در پناہ لطف معشوقی خوانند | خندہ گل بلبلان را آشیانی می شود

ولہ

غم نیست کہ آن گل خط شبرنگ بر آورد | یاد رخ او در دل من رنگ بر آورد

ولہ

اگر شادی نباشد خاطرم با غمی سازد | کہ تا چند آفتابم در لباس شبنمی سازد
اگر از حق پرستانی بتاب از خلق سوی دل | کہ شکل آدمی بت را خدائی می سازد

ولہ

لبکہ بے رو تیو دشوار نظر باز کنم | مژہ موئیست کہ از داغ جدا میگردد

ولہ

صبا بر گرد مجنونی تو چون پروانہ میگردد | کہ از تاب میان نازکت بیتابی دارد
حریفان را بہم پیوستگیہا از لب خشک ست | جدا از نخل گردد میوہ و سیرابی دارد

عشق را دل چو سنگ مے باید | حسن را آب و رنگ مے باید

وله

بشمع آستینے میزند گر دامن افشاند | کہ خون کشتگانِ خویش بر پیراہن افشاند
چنین کز رشک میسوزم چو بیند غیر رویش را | بچشم خیرہ اش خاکستر من دامن افشاند

وله

تنم بی وصل و از تہمت ہستی خجل باشد | نفس در سینہ ام بال طپیدن نہای دل باشد
بگرد کلفت از بس چہرۂ زردم گرفتار ست | بدریا گر فتد عکس از رخم در زیر گل باشد

وله

بشود ہر چند نیکو یار بد خوے مے شود | تا ز خون بر خویش بالد چین ابرو مے شود

وله

سر چو از سودا تہی شد درد سر پیمے شود | پا چو شد از خار خالی نیشتر پیمے شود
نیست آسان سیر کردن مردم نادیدہ را | میگداز د بحر تا چشم گہر پیمے شود
عشق تا بر داشت از من دست سرگردان شدم | چون سبو در آب افتد دیر تر پیمے شود

وله

پیر تر چندانکہ گردد شوخ تر خواہد شدن | این کمان چون حلقہ گردد چشم آہو مے شود

وله

کوزہ کی پر آب شد تا از ہوا خالی نشد | تن چو شد از جان تہی لبریز جانان مے شود

هنگام دیدن تو زبس نارساست بخت — مد نگاه تا سر مژگان نمیرسد

ولہ

کسی در عشق طوق بندگی را در گلو دارد — که از آب خجالت عضو عضوی او وضو دارد

ولہ

دل عارف ز غمهای جهان قطع نظر دارد — ز تلخیهای دریا آب گوهر کی خبر دارد
معلم عشق مکتب شوق من میخوانم آن ابجد — که از زیر و زبر گردیدنم زیر و زبر دارد

ولہ

حسن نخلی ست که از عشق جدا میسوزد — پرده از روی برافگن که حیا میسوزد
بر تو منت کشی نیست شهیدان ترا — زخم شمعی ست که بر تربت ما میسوزد
در نیائی ز لطافت بخیال دگران — در کف از دوری حسن تو حنا میسوزد

ولہ

نه بلبل در هوایش بال و پر چون مو بسوزاند — که از شوق وصالش آتش گل بو بسوزاند
ندیدم غیر اشک گرم کآتش زد بمژگانم — که آب از گرم رفتاری کنار جو بسوزاند
چنان کز شعلهٔ شمعی برافروزند شمعی را — سر گرمی که من دارم سر زانو بسوزاند
کسی در پردهٔ فانوس چون دو رخ نهان سازد — اگر آهم بدل ماند دمی پهلو بسوزاند
کشیدی سرمه در چشم و مرا بی تاب تر کردی — که آتش تیز تر گردد چو کس جادو بسوزاند

ولہ

عشق

شد عمرها که گرم تغافل گذشته‌ای — من سوختم همان نگهم دود میکند

ولہ

ابر صحرای تو شمشیر خطر مے بارد — تن بکشتن بگذاریم که سر مے بارد
میتوان گفت رگ ابر میانی که تراست — نازکی بس که ازان موی کمر مے بارد
نیست بی سجدهٔ شکری تو درین باغ سرے — نخل سیراب چو گردید ثمر مے بارد
دل ز خود تا نرود اشک بدامن نچکد — ابر این بادیه هنگام سفر مے بارد

ولہ

مرا بکنج خموشی ازان وطن باشد — که یاد روی تو با سینه در سخن باشد
مرا بهشت تماشا شرار جلوهٔ تست — که پرفشانی پروانه سوختن باشد
عجب نباشد اگر دیده‌ام شود روشن — که حرف نامهٔ او بوی پیرهن باشد
بمحفل تو چو آیم تمام دیده شوم — که یک نگاه مرا صد نگاه من باشد

ولہ

رفت از خود هر که دید آن غمزهٔ بیباک را — چشم قربانی سفید از انتظار خویش شد

ولہ

برو ای نوجوان داد جوانی ده که پیران را — خمیدنهای قد طاق مزار آرزو باشد

ولہ

داغ جنون نشسته ببالای دست عشق — چاک جگر بچاک گریبان نمیرسد

ولہ

من و تو نشستہ تنہا اگرم دہی اجازت
بکم چنان لبت را کہ دروغ سخن نماند

ولہ

چراغی را کہ روغن کم شود روشن نمی‌باشد
اگر با من نشیند یک نفس بی من نمی‌باشد

نظر پوشیدہ می‌گردم بگردِ خرمنِ حسنش
کہ آنجا خوشہ چین را منت دامن نمی‌باشد

ندارم باک از موجِ خطر باد دست پیوستم
غریقِ آب حیوان را غمِ مردن نمی‌باشد

ولہ

غافلان را دیر و کعبہ بہرِ دین می‌شود
مرد خواب آلودہ را ہر سنگ بالین می‌شود

حرف را نشمردہ گفتن مایۂ بی قیمتی ست
آب دریا چون گہر گردید شیرین می‌شود

ولہ

بمن ہر گہ گذر کرد آن پری عاشق نوازی کرد
نگاہش کوتہی گر کرد مژگانش درازی کرد

دلم را طفل شوخی بسپرد آہستہ آہستہ
کہ دستش از حنا پنہان تواند خاکبازی کرد

ولہ

چو شبہا با خیالش عضو عضوم در سخن باشد
کمندِ وحدتِ من پیچ و تابِ فکرِ من باشد

نہ پنداری کہ بعد از مرگ ہم آسایشی دارم
کہ بختِ تیرۂ من چون سفید می‌کفن باشد

ولہ

ہر کس کہ چارۂ دل ناشاد می‌کند
داغِ مرا بداغ نمک سود می‌کند

نداند چرخ پرفن انچه آن مه پاره میداند | گره در دام زلفش شوخی سیاره میداند
بشوخی دلربائی عشق می بازم که از طفلی | دل دیوانه ام را مهرهٔ گهواره میداند

ولہ

مرا بر لب نفس از ضعف چندان دیر می آید | که پنداری نگاه از دیدهٔ تصویر می آید
چه شد گر ساقی ما از ادب پیر خرابات ست | هنوزش از لب پیمانه بوی شیر می آید

ولہ

در آغوشت دلم را آفت هجران غمین دارد | که در دریا گهر گرد یتیمی بر جبین دارد
ز من گر بگذری شوق عنانگیری تماشا کن | مرا گر نیست دستی جامهٔ من آستین دارد

ولہ

مرغ عشرت را چو موج باده بال و پر شود | گر خمی می بشگفد هر پاره اش ساغر شود
مرد روشن رای را ز آرایش دیبا چه کار | آئینه چون تیره گردد صاحب جوهر شود
صحبت ناجنس باشد کیمیا ناجنس را | چرک دنیا در لباس اهل دنیا زر شود

ولہ

ز حیرت تو ز بس خشک مانده ام بر جا | چو زخم سنگ دو چشمم بهم نمی آید

ولہ

هر جا که سر رشتهٔ امید شود گم | پیوند بهر تار گریبان تو یابند
از ابر پر و بال ستانند ملائک | شاید که ره تربت مستان تو یابند

رنگ از چهرهٔ گل میل پریدن دارد | میتوان یافت که آن شوخ خنامی بندد

ولـه

شب که بیرون و درونم را خیال یار بود | بخیه ها بر خرقهٔ من شبنم گلزار بود
یوسفِ من از تبسم هر کجا شد گل فروش | شعله آواز بلبل گرمیِ بازار بود

ولـه

اشک و آهم گر غبار آلود آید دور نیست | یاد طفلی در دلِ من خاکبازی میکند

ولـه

در دیاری که منم لاف بزرگی عبث است | آسمان مهرهٔ گهوارهٔ طفلان باشد

ولـه

گر شوق مرا دست رسی راهبری بود | هر ذره ز خاکِ وطنم در سفری بود

ولـه

ناامیدی از سراغم می چکد | آرزوی دل ز داغم می چکد
عطسه ام رنگِ دگر برداشته | خون بلبل از دماغم می چکد
بی تو جامم نیست لبریز شراب | خون گردش از ایاغم می چکد

ولـه

نظر پوشیده از من بگذرد طفلی نمیداند | شوم گر خاک در سیپارهٔ او گرد خواهم بود

ولـه

در آتشی که کند نالهای زار سپند
ستاره سوختگان را کند شمار سپند

فضای خانهٔ ما آنچنان بود ویران
که در میانهٔ آتش کند غبار سپند

ز خاک کشتهٔ او بوی چشم زخم آید
برای سوختنش گر کنی شرار سپند

دمی که بر دو طپیدن دلِ مرا از خود
نشست بر سر آتش بیادگار سپند

رسیده است بجایی طراوتِ حسنت
که میکند برخ آتشت بهار سپند

ولہ

شب خیالِ عارضِ او شمع خلوتخانه بود
موج می در ساغرِ بال و پرِ پروانه بود

شب فروغِ عارضِ او شمع عشرتخانه بود
بادبانِ کشتیِ می از پرِ پروانه بود

بزم را بیهوش کردم از طپیدنهای دل
جنبشِ پروانهٔ من گردشِ پیمانه بود

ولہ

هر کرا منتی ازان نرگس جادو باشد
آخرِ سوخته اش دیدهٔ آهو باشد

طبعش آزرده ز اظهار محبت گردد
گر زبان در دهنِ او نه گوشهٔ ابرو باشد

تا تو تابع نشوی چرخ مطابع نشود
که خمِ پشتِ کمان از خمِ بازو باشد

ولہ

خصم چون بد گهر افتاد بلامی باشد
میگریزم من ازان مار که دندان دارد

ولہ

هر که در دل هوسِ عقد و فامی بندد
گوهر از دگره بند قبامی بندد

زبس بودیم در بزم محبت چشم بر راهت — گذشتی در دل هر کس بگوش آواز پا آمد
چنان بر یاد زلف او پریشان گشت اجزایم — که در آیینه از هر عضو من عکس جدا آمد

ولہ

بسکه بر خود ز پریشانی دل می پیچم — سایه ام چون سر زلف تو مشوش باشد
کار مژگان تو از گوشهٔ ابرو آید — بر کمان تو چرا منت ترکش باشد

ولہ

شنیدم آمدنت را گل از گل بشگفت — صدای پای تو بی نقش پا نمی باشد
شکست طرف کلاهم شکست بال هماست — غرور شاه چو عجزی گدا نمی باشد

ولہ

شبی که بحر صفای تو موج زن گردد — سفیده دم بود آبی که در گهر باشد

ولہ

بود میلی به تسخیر جهان نازک نهالان را — سر نازک خیالان خالی از سودا نمی باشد
بهر صورت که باشم اضطرابم زرد رو دارد — اگر یاقوت گردم رنگ من بر جا نمی باشد
ز عکس خویشتن آیینه هرگز دل نه پردازد — خیال خود پرستی در دل دانا نمی باشد

ولہ

رشتهٔ عشق چو بگسست فغان خاموش ست — تار طنبور چو ببرید صدایش ببرد

ولہ

پیکر گلزار را عضویست کز جا رفته است — سرو هر گه جلوه پیش آن قد رعنا کند
هر کجا باشم چو گوهر در میان بیضه ام — گر فلک بال و پرم از شهرت عنقا کند
اضطرابم حک کند گیرائی زنجیر را — جنبش دل تا چها با بستر دیبا کند

ولہ

عمر جاوید همین بسکه بپایت میرم — گر شوم زنده و گر باز تکلف باشد

ولہ

جام می گر ز غمم کام چشیدن گیرد — رگ تلخی بتن باده طپیدن گیرد
چون ز صحرای غمت باد جنون برخیزد — گل پیراهن ما رنگ دریدن گیرد
وحشتی هست مرا بی تو که از جنبش لب — رنگ از چهرهٔ من بال پریدن گیرد
آید از روزن بیمار تو چون مرگ درون — عنکبوتی شود و نبض تنیدن گیرد

ولہ

گر دلم سوختهٔ آتش مهجوری شد — نامه ات داغ مرا مرهم کافوری شد
یاد مژگان تو کردند غزالان حرم — کعبه را جامهٔ تن پردهٔ زنبوری شد
رگ تصویر نهانی بطپیدن گیرد — شب که از نیش غمم ذوق گل سوری شد
همه امید جهان آبلهٔ پا گردید — دست بر گوهرم آخر کف مزدوری شد

ولہ

گل خصومت ما بوی خون دهد قاسم — خوش آنکسان که در آزار خویش کوشیدند

ولہ

لبِ خاموشِ عاشق در کفن دارد تکلم را
سخنها بر لبم بانگِ شکستِ استخوان باشد

جنون را تر دماغیها ز موجِ سنگ طفلانست
بلے دیوانه را ریگِ روانی بر روان باشد

ولہ

طراوت سخنش خنده بر گلاب کند
سیاه مستی او سرمه در شراب کند

میان گرد و کدورت اگر کمم چو زمین
طپیدنِ دل من خانها خراب کند

فسرده دل همه شب بے اعتمای من شمرد
چو مفلسی که زرِ دیگران حساب کند

بر آستان تو از بس که خاک شد رهت
غبار کویتو در دیده کار خواب کند

سفید روی چنان در غمِ تو می سوزم
که دود آتش من کار ماهتاب کند

چو باده نوش نمائی دمی بزم نشین
که مست حسن تو پروانه را کباب کند

ولہ

باین طراوت اگر بگذری ز کوچه نقاش
برای ماهی تصویر فکر دام نماید

ولہ

عقده دل تنگیم از سینه مشکل وا کند
غم گریبانِ مرا گر دامن صحرا کند

چون نماند رشته بر پای دلِ مومن چو شمع
یاد دامت گر کند یاقوت رگ پیدا کند

سادگش پنهان نمیماند بحر نوعیکه هست
شوخیِ رنگِ حنایش آستین بالا کند

گر در آبِ بحر شوید کس دل تنگِ مرا
عکس دیگر کی تواند جای در دریا کند

در بیابانی که شمشیر نواش یک جاده است
من اگر از پا نشینم خون من راهی شود

خوشهٔ من دانه گر بندد دل پروانه است
برق را در خرمن من رنگ و کاهی شود

ولہ

گر چنین ضعفم بچشم ناتوان پیدا شود
چون ببرد رنگم از رخ استخوان پیدا شود

در محیط خاکساری موج رفعت میزنم
گر زمین ما بکاوی آسمان پیدا شود

ولہ

کی مرا شوق تماشایش حیا دشمن کند
پردهٔ چشم مرا گر تار پیراهن کند

با فروغش ره نیابد تیرگی در انجمن
بر چراغم گر فلک فانوس را دامن کند

ولہ

بی جنونی نیست دل گر فارغ از رسوائی است
رنگ گل ماند بجای خویش اگر بو میرود

میگذارد دست رد بر سینهٔ آئینه عکس
هر کجا حرف صفائی آن پری رو میرود

ولہ

چون بدل یادم از آن زلف گره گیر افتد
جای اشک از مژه ام نالهٔ زنجیر افتد

نقش و اندیشه نقاش خیالیست محال
عکس تصویر در آئینه تصویر افتد

ولہ

چنان در بزم جانم کاو کاو عشق جا دارد
که شمع استخوانم رشته از بال هما دارد

ز جوهر تیغ مژگان تو خالی نیست یکساعت
که ترک جنگ جو دایم زره زیر قبا دارد

ولہ

در آب بحر گر شوئی دل امید وارم را
ز دریا ابر همچون صفحه تصویر بر خیزد

ز گرد شهای سال و مه شهید عشق فانی نیست
بمیرد گر جوان روزی قیامت پیر بر خیزد

ز بیم تندی خون شهیدانت عجب نبود
گر جوهر همچو رنگ از جوهر شمشیر بر خیزد

ولہ

هیچکس از صحبتم بی مایه زحمت نرفت
سینه آیینه را عکسم دل غمناک شد

تا چه با این گرد قسمت کرده باشد سیل اشک
دیده بر آتش کشود و دامنش نمناک شد

در دل دشمن خیالم گر دکلفت میشود
بر زمین افتاد هر جا سایه من خاک شد

ولہ

قطره اشکی که از مژگان خونابآلوده ریخت
عنکبوتی گشت و بر جاک گریبانم تنید

میکشد پرواز رنگ من چراغ بزم را
ورنه هرگز کی نسیم بر بساط ما وزید

جای کف خاکستری پروانه آمد در وجود
پرتو عکس تو تا در خاطر دریا رسید

نوبهار حسن او تا آستین بر من فشاند
ماتم گرد کدورت در رگ جانم دوید

تا شدم قربانی شمشیر تجرید دو کون
یکجها بر آسمان خرقه ام شد ماه عید

آتش یاقوت را فیض سمندر کی دهند
در دل افسرده قاسم غم نمیگردد پدید

گر گدازم کوه را آسیب آگاهی شود
شعله رخسار انگاهی دیده ماهی شود

پی گم گشتهٔ خود چون بعزم فال برخیزد
صدائی پای من از قرعهٔ رمّال برخیزد

ز بس برگشته چشمم از خیال او پس از مردن
بجای عکس از خاکم همه تمثال برخیزد

بت حسن ترا جانان محبت در بغل دارد
تبسم گل کند گر از لبت بتخال برخیزد

بحشر آن شوخ کی شرمندهٔ اعمال برخیزد
که در دشت قیامت کشتهٔ اولال برخیزد

نیم از کاوش مژگان او آسوده بعد از مرگ
ز خاک من مشبک گرد چون غربال برخیزد

ولله

ز شکوه دم نتوانم زدن که چون سیماب
طپیدن دلم آمد شد نفس باشد

ولله

اگر در کوه ماند آتشم یاقوت تر گردد
بدریا گر بریزد خاک من آب گهر گردد

ز زلف سرکش او بخت برگردیده دارم
که سوی چهرهٔ من عکس از آئینه برگردد

چسان پنهان از انروکام لب حاصل توانم کرد
رود مهتاب اگر بر بستر خوابش خبر گردد

شراب لوده ام چندانکه در صد سال بعد از مرگ
بریزد گر غبارم دامن سجاده تر گردد

ز بس در سینه میدزد خزانِ چین ابروئے
بخاک من کشی گر خط بناخن نقش زر گردد

ولله

دیده بر شمع تجلی نکشایم بی تو
پردهٔ چشم مرا گر پر پروانه کنند

لاله رویان چو می جلوه بساغر ریزند
رشتهٔ پای مرا از خط پیمانه کنند

سرمه از نافهٔ چین دیدهٔ روزن دارد
در حریمم که سر زلف ترا شانه کنند

بود از بهر مردن زندگانی عشقبازان را
چو منزل دور باشد چند روزی کاروان ماند

برو نام قناعت گر بیاد روزگاری من
خورد گر مغز خود در اد گلویش استخوان ماند

وله

بهر عضوم پی دل بردن از بس جستجو دارد
شکست استخوان من صدای پای او دارد

نفس انیست ره در سینه از بسیاری مرهم
نباشد جای تار از بس گریبانم رفو دارد

شکست دل نخواهد رفت بیرون از دلم هرگز
شود گر کاسه چینی گل این خسته مو دارد

خیالش بسکه از چشمم دمی غافل نمیگردد
بمن هر کس که حرفی گفت پندارم با و دارد

چنین کز شوق رویش نوبهار در قفس دارم
پس از مردن چو برگ گل غبارم رنگ و بو دارد

وله

نوعیکه غم ز سینه می ناب میبرد
عکس مرا ز ضعف بدن آب میبرد

امشب چراغ باده ز روی تو در گرفت
پروانه رخت خویش بمهتاب میبرد

چون خار نیشتر نشود زیر پهلویم
نرمی تنم ز بستر سنجاب میبرد

وله

خصم را آرد بعجز آنکس که صافی سینه شد
باج عکس از سنگ گیرد شیشه چون آئینه شد

کلبهٔ ما را فروغ دیگر از تاریکی است
چشم روزن در لباس خانهٔ ما بینه شد

خانهٔ ما عنکبوت از جوهر شمشیر داشت
تا خیال غمزهٔ او گوهر گنجینه شد

عجب نبود اگر اشکم بچشم ترنمے آید | غبارِ خاطرم در بحر آب از گوهر اندازد

ولہ

منت چرا ز چشمۂ حیوان کشم چو خضر | همچون گهر بس ست مرا آبروی خود
گاهی که با تو جلوۂ معنی نبود مرا | محرم نیم که پای گذارم بسوی خود

ولہ

زدستِ دلبرم تا خنجرِ بیباک میرود | زجیبِ عشقبازان سینهای چاک میرود

ولہ

دوستان اگر غمی آمد دل ما تنگ بود | هر کجا گل کرد سنگی شیشۂ ما رنگ بود
تا پریروی نباشد نور کی بخشد چراغ | بی رخِ او شمع بزم ما نشئی در سنگ بود
در چمن فریاد بلبل دفنه در دل شکست | پر تو گل بی رخت در شیشۂ ما سنگ بود
هستیِ ما در خیالِ نیستی موهوم ماند | اعتبارات جهان گویا خیالِ بنگ بود

ولہ

فضای دهر زبس پر شد از غبار تنم | پرید گر ز رخم رنگ در مقابل بود
کتابخانۂ ایجاد را همه کشتیم | بغیر دفتر دل هرچه بود باطل بود

ولہ

بر آئینه ز عکسم از گرانیها نشان ماند | رود چون رنگم از رخ نقش بر ایوان ماند
دمی فارغ نباشد دیده ام از گریۂ حسرت | همه عمرم بهنگام وداعِ دوستان ماند

در گل آتش بوستان گر به آب گوهر است — سوختم خاکستر پروانه را نمناک بود

در عزای شمع من قاسم بهنگام سحر
تا پر پروانه جیب صبحدم در چاک بود

بود آهم در لباس صبحدم گرد بلند — در خراش استخوان آری شود سوهان سپند
پیکر عاشق ز کوثر پاک دامان کی شود — جامه اخگر شود از آتش سوزان سپند

روز و شب قاسم بگوشم این ترنم نیز نند
دفتر غفران سیاه و جامه عصیان سپند

سراپا سوخت گر مجنون غم لیلی نمی سوزد — در آتش گر فتند دیوان کس معنی نمی سوزد
چو در پوشیده شد حالی دروکس را چه میداند — بگو هرگز چراغ دیده اعمی نمی سوزد
گر نیرم در پناه گریه هر گه خشمگین گردد — جهان گر شعله گیرد آدم آبی نمی سوزد
محبت زنده را آسیب غم بیتاب کی سازد — دلم زانگونه میسوزد که پنداری نمی سوزد

وله

لعل اگر در کوه وصف آن لب میگون کند — شیشه ما چون حباب از سنگ سر بیرون کند
پیکر آسوده ام کز اضطراب بیخودی — نبض را در دشنه گیرد استخوان را خون کند

وله

نیم آسوده ز رحمت بهر صورت که میمانم — بعکسم پیکر آئینه سنگ از جوهر اندازد
شود خاک تهِ گلخن ز رشک گریه ام دریا — گذار گر به ام کشتی در آب گوهر اندازد

ولہ

خانۂ فانوس شد ویرانہ ام — شمع بیرون پرتو از دیوار داد
بی کفن عاشق بزیر خاک شد — نخل ماپیش از شگوفہ بار داد
بسکہ شد نازک تنم از جوش ضعف — جامۂ عریان تنے آزار داد

ولہ

خونریز ستم چو یار من شد — گل جلق بریدۂ چمن شد
برخاست ز سینہ گرد بادی — وز بوی تو آہوی ختن شد
زخمیکہ نشستہ بود خاموش — چون روی تو دید در سخن شد
آمد شد نالہ بسکہ بر شد — ہر روزن خانہ ام دہن شد

ولہ

سوی سر چشمۂ حیوان نرود تشنہ لبت — آب را خضر تو در آبلۂ با دارد

ولہ

دمیکہ خورد بدخشان بلعل او سوگند — شکر بجانب ہندوستان مناسب شد
چنانکہ ماہ نو از آفتاب گیرد نور — چراغ خانۂ ما روشن از کواکب شد

ولہ

لبش بگیدم و خاموشی آرزو یم کرد — کبودیِ لب او سرمہ در گلویم کرد

ولہ

ولہ

تاج شاهی بر سر ما مایهٔ آزاد بود — سایهٔ بال هما افتادن دیوار بود
کی ز جوش وحشیان مجنون بهامون فارغست — گر بصحرا رفت این دیوانه در بازار بود
چون گل رعنا پریشان بود بر تن بسکه سر — رنگ زرد ما طلائی طرهٔ دستار بود
از نظر افتاد چشم نازرویش دور شد — دیده بر رخسار او چون ابر در گلزار بود
بی وصالش توبهٔ از زندگانی داشتم — آمد و رفت نفس تسبیح استغفار بود
بسکه تر برخاست عکس از روی اشک آلوده ام — چون پر طوطی مرا آیینه در زنگار بود

ولہ

شام رنجوران همه تاریک شد از سوز عشق — بزمها را شمع روشن از بت ما کرده اند

ولہ

چون حیاتم تشنه کامی مایهٔ سیرابیست — جام هرگه سرنگون شد سر بدریا می نهد
بسکه نم دزدیده از چشم ترم مانند سیل — گرد از ویرانهٔ من رو بدریا می نهد

ولہ

چنین کز آتشین سیلاب اشکم با شتاب آید — زمین خانه ام نازک تر از بام حباب آید
نباشد خالی از دود جگر پیغام مشتاقان — کشائی چون سر مکتوب ما بوی کباب آید
مرا با یاد او آسوده نگذارند یکساعت — رود گر آفتاب از خانهٔ من ماهتاب آید
ز تاثیر فغان آتشین بر عکس شد کارم — کنم در کوه اگر فریاد از دریا جواب آید

وله

کی بیکجا کشتهٔ عشقِ تو مسکن میکند
عکس ما آیینه را سنگِ فلاخن میکند

گر شوم خاموش حرفم از سرِ قرگان پرد
در چو بندی مرغ وحشی ور بروزن میکند

کی توانم در رهش ور بر قفای خویش کرد
لغزشِ پا هر نفس طوقم بگردن میکند

با چنین شوخی چسان سازد کسی یار چسان
گر شود آزرده از خود شکوه از من میکند

کشتنِ شمعی ترا منت نباشد زآستین
بر چرا غم جنبشِ دل کار دامن میکند

وله

چون بدل یاد تو ای سست وفا میدهد
سایه آهیست که از پیکر ما میرود

عقدهٔ خاطر من شد گرهِ جبههٔ او
بیکجا کاشته ام دانه کجا میرود

دارم از کاوش غم دیدهٔ خون آلودی
که بهر جا نگرم رنگ حنا میرود

بخت ما گشت بلند از اثر جوهر خویش
سبزهٔ ماست که بی نشو و نما میرود

خوشه چین پنجه ز آهن چکنی رنجه مباش
کز زمین دانهٔ ما برق بلا میرود

عشقم از بس ز غمت خوی به تنهائی داد
گل جدا از گل من رنگ جدا میرود

گذرد چون بدلم باد رخ او قاسم
چون گره غنچهٔ ام از بند قبا میرود

وله

نبست بر دوشم ز کس باری بغیر از خویشتن
گرد بادم دانه ام از آسیای خود بود

نشان ناخوشی باشد دمِ نشمرده هستی را | که آمد شد نفس را جنبشِ ریگِ روان باشد

وله

از ضعیفی دست آهم سینه تا دامن درد | سایهٔ ما را شکستِ رنگ پیراهن درد
از گلِ تدبیر نتوان بست راهِ اضطراب | دل چو آید در طپیدن جا به ام بر تن درد

وله

تنعم بیوصل او از تهمتِ هستی خجل باشد | نفس در سینه ام بال طپیدن تا دل باشد

وله

از چنین بدخو برای لاابالی پر شود | همچو گل پیمانهٔ عشاق خالی پر شود
اینچنین جوشِ محبت گر تنی سازد مرا | دیدهٔ آیینه از خوابِ خیالی پر شود
یاد هم آغوشیت چون نیم شب زد بر آورد | دل طپید چندانکه از ذوق نهالی پر شود

وله

چون قدت مظهرِ تجلی شد | سرو سوهان طوقِ قمری شد
بسکه تلخی کشیدم از ایام | رگ جانم زبان افعی شد
مدعا تاب انتظار نداشت | لفظ بر لب رسید و معنی شد
با خیالِ تو هر سرشکِ از چشم | تا بدامن چکید لیلی شد

بسکه با کائنات صاف شدم
سینه ام لوحِ مشقِ طوطی شد

ولہ

چو صفحہ وصف بنا گوش او رقم دارد
سواد نامۂ ما صبح در شکم دارد

ز گریۂ کہ برون دادہ ایم بی تو ہنوز
نگاہ بر سر مژگان چو ابر نم دارد

ز ناز کی نگہ ما گرفتہ معراجے
کہ رام بودن چشمش نمود رم دارد

ز بس ملال ترا تشنہ اند خاطر ہا
کشند صورت دل گر بصفحہ غم دارد

بحق مصحف رویت کہ بردۂ دل من
چو بی گواہ بود مدعی قسم دارد

ولہ

چنین کز یاد رخسارِ تو شہدم از جگر خیزد
نہال تلخ گر کاری بجا کم نیشکر خیزد

خرید موم یائی در دیاری میکند خاطر
کہ آواز شکست استخوان از بام و در خیزد

گناہ وصل خوبان چیست گر خمیازہ پیماید
میانی لاغری دارد کہ آغوش از کمر خیزد

نہان در پردہ طی راہ مغنی شیوۂ من ست
نیالم چون ز دل خیزد بصحرا گرد بر خیزد

فغان از سینہ ام لبریز داغ دل ہوا گیرد
نہال از خاک در باغ محبت با ثمر خیزد

بخواب نیستی آسودگی نبود شہیدش را
عجب نبود کہ در صبح قیامت پیشتر خیزد

ولہ

ز جوش نیستی در چشم بیداران نمی آیم
مگر در خواب مخمل نقش بر آبی توانم زد

ولہ

نبازم سادہ لوحیہا ہنوز زم ہیچ جان باشد
دران صحرا کہ چشم آہوش رنگ روان باشد

آسمان را پرده از چشم عاشق میکشم | گر چنین دل خون شود از جوی آهم بگذرد
از عدم می آیم اینک با هزاران آرزو | ای فلک پهلوتهی کن تا سپاهم بگذرد
چون خراش روی رنگین می نماید در نظر | برق خورشیدی که از روز سیاهم بگذرد

ولہ

گردم بر آسمان شده همرنگ آسمان | فرزند رفته رفته بدو رپدر شود

ولہ

سنگ طفلان همه در پیکر ما چون دل ماند | خاک لب تشنهٔ ما ریگ روان را هم خورد
می نوشتم غم دل ریخت ز مژگان اشکی | نقطه و معنی قلم و نامه بیان را هم خورد

ولہ

هر کسی را در مقام خویش می باید گذاشت | صورت منصور را بر دار می باید کشید

ولہ

برت عاشق چو مضمون در پیام خود نهان آید | دری چون نامه ام با نگ شکست استخوان آید
حریصم کرد حیرانی چنان در دیدن رویت | که جای حرف چون مژگان نگاهم بر زبان آید
کنم تحریر وصف شوخی چشمی عجب نبود | که نوک خامه ام را موی مژگان بر زبان آید
ز درد دل قیاس حال من زین به بمیباشد | سخن چون گوش بر آبینه از عکسم فغان آید

ولہ

غبار آلوده اشکم از دل پر درد برخیزد | چو در پرواز آید رنگم از رخ گرد برخیزد

هر کرا فرزانه می پنداشتم دیوانه بود
پی بهر صورت که بردم معنی بیگانه بود

عشق را در جانفشانی منت بر حسن نیست
شمع گر بال و پری میداشت خود پروانه بود

ولـه

بخاطرم ز غمت آنقدر غبار وطن کرد
که آفتاب طلوع و غروب در دل من کرد

شدم بخواب عدم تا شدم ز غفلت بیدار
زمانه پنبه ز گوشم کشید و صرف کفن کرد

برای تیغ شهادت ز جسم زار چه منت
بدل فشاند غمت آنقدر غبار که تن کرد

ولـه

چو آن نسیم که آید درون خانه ویران
نفس ز جای نجنبد که در غبار نیفتد

ولـه

دل خراش ستم نهان دارد
ز رماسکه در میان دارد

بسکه شد خشک پیکر از غمت
تن آئینه استخوان دارد

شب چو عریان تنی حجاب شود
ماه پیراهن کتان دارد

گر کنم ره بخاطرت چه عجب
که زمین جا در آسمان دارد

ولـه

بسکه با سرعت زمن عمر تباهم بگذرد
گرد برخیزد ز هر جا سال و ماهم بگذرد

بسکه روشن گشت چشمم از خیال روی او
سایه اندازد کسی گر بر نگاهم بگذرد

عجز میخواهد غرور حسن از دیوان عشق
میشود پامال مطلب گر گواهم بگذرد

عمت آخر مرا در شهر و کو افسانه میسازد
همه اطفال را دیوانه ام دیوانه میسازد

بشبرینی دلم را سوخت شمعِ شعله رخسارے
که موم از انگبین میگیرد و پروانه میسازد

ولہ

بسکه یادِ شوخ چشمی در دلم جا کرده است
گرد گر خیزد ز خاکم چون نگه دل میبرد

در بهارِ عاشقی آن مزرعِ لب تشنه ام
کابر من آب از دمِ شمشیرِ قاتل میبرد

جذبه باید در محبت رهبری در کار نیست
هادی پروانه را خود ره بمحفل میبرد

از نسیمی کی توان خاکِ مرا برداشتن
سیل گردم را ز کویش با سلاسل میبرد

بیم خوبت در پسِ دیوار دارد جلوه را
از بنائی خانهٔ فانوس هم گل میبرد

عشق قاسم چون گذارد پا بدل دل میبرد
دزد چون در خانه آید جنس قابل میبرد

بآن زمین که خرامِ تو رنگ میریزد
ز نقش پای تو نقشِ فرنگ میریزد

خموش باش که دیوانه در بیابان است
صدای آب ز کهسار سنگ میریزد

ولہ

دمیکه ناخن فکرم بدل طپان گردد
ز چهرهٔ در و دیوار خون روان گردد

برنگ آینه از بس حریص آن دیدم
چو چشم باز کنم جمله تن عیان گردد

بذات دوست کسی پی نمی برد قاسم
یقین ما همه در وادیِ گمان گردد

هر کس دمی بیوسف گل پیرهن شست | پیراهنش چو سرو براندام تازه شد

وله

دلم چون پرتو خورشید بر خورشید میلرزد | مبادا اشک چشمم بیقراران برزمین افتد
چو گرم ناله گردم در چمن بلبل ز شاخ گل | بروی لاله و گل همچو اشک آتشین افتد
بچشم گوهر مقصود دل شد بیضه کافور | مبادا صبح را آهی بروز واپسین افتد

وله

نگه وزدیده و سر گرم سیر باغ رخسارم | نشیند مرغم از در آشیان پرواز میگردد
ز بخت و اثر گونی دست رد در آستین دارم | که چون سیلی خورد ز آینه عکسم باز میگردد
مگر در دیده آید ورنه چون بیند جمال او | نگه را جنبش مژگان ما پرواز میگردد

وله

دران میخانه لاف سرخروئی میزنم قاسم | که مرغ رنگ ما عنقا بیک پرواز میگردد

وله

نیاید از فلک جوری که از بخت زبون آید | رسد گر نیشتر بر سایه ما خون برون آید
بغیر از دیده عاشق که عریان گوهر افشاند | ندیدم بی صدف دری که از دریا برون آید
ز بس گرد کدورت جمع شد در خاطرم شاید | که گر سنجی دلم را از همه اعضا فزون آید
بدریا گر نمائی شست و شو بخت سیاهم را | اگر گوهر برون آید ز دریا نیلگون آید
دلیل پستی بنیاد هستی قاسم اینت بس | چو آید طفل از مادر بدنیا سرنگون آید

ولہ

تماشای تو خورشید برآورد سری — دلش از دست شد و صورت دیوانہ بجا
خط کہ آورد بگوشِ تو سری میگوید — رفت آئینہ اسکندر و زنگار بماند

ولہ

در وادی کہ ریگ روان نوک نشتر است — بیچارہ آن سوار کہ از خود پیادہ ماند
می خورد و یوی می نشمید از لبش کسی — کز تنگی دہان بلبش رنگ بادہ ماند

قاسم فتاد خود بخود از چشم کائنات
در نیم راہ دید ترا ایستادہ ماند

زحرف مردم دیوانہ بوی خون آید — رگ کشودہ مارا بخامشی بستند
اسیر سنگدلانی شوم کہ از ہر ناز — دل شکستہ مرا دو بار بشکستند
بروی خاک شہیدان غمزہ آہ مکش — کہ ہمچو آئنہ حیران و صاف بنشستند

ولہ

گر دود دلش پریشان چون زلف سرکش او — موی میان او را ہر کس بخواب بیند
پیچیدہ دود زلفش از خانہای مردم — تا روی آتشینش چشم پر آب بیند
سنگین دلی معشوق دائم بجای خویست — روزی رسد کہ بلبل گل را گلاب بیند

ولہ

آمد بنفشہ خط سبزی تو در نظر — چشمم بزنگ دیدۂ بادام تازہ شد

ولہ

سوختن عرض تمناست سپند نکهت — بال پروانه زبانیست که فریادش نیست
تا بخلوت که دل پرتو روی تو فتاد — نیست یک شیشهٔ اشکم که پریزادش نیست
تا نسیمی ز سر زلف تو در باغ وزید — سایهٔ سرو کم از طرهٔ شمشادش نیست

ولہ

حیرت علاج دیدهٔ گریان نمیکند — آبی که چشمه شد بفشردن گهر نشد

ولہ

در قبائی شفقی از سر خاکم بگذشت — فیض صبح کفنم رنگ دگر پیدا کرد

ولہ

تا قطع نظر کردم و از خلق بریدم — هر بخیه که در خرقه زدم قبله نما شد

ولہ

قاتل دو کار در حق من کرد روز قتل — دستم گرفت و خون مرا پایمال کرد
یاد آیدش ز چتر سلیمان و خرگهش — مرغی که وقت خواب سر زیر بال کرد

ولہ

باز مشتاق ترا بوسه به پیغام افتاد — گفتگوهای زبانی بلب بام افتاد
لب میگون و خط سبز مکیدن دارد — بر سرم باده کشی از شفقی شام افتاد
سوی من کرد نظر من همه تن چشم شدم — همچو دیبا که بر و روغن بادام افتاد

امشب که مه ز شرم تو برقع زماله داشت | نور چراغ آب گهر در پیاله داشت

وله

معشوق چو ببرید بنا باید زبان کار | زخمی ست جدائی که بسوزن نتوان دوخت

وله

دوش دل کز نور صهبا باده در پیمانه داشت | کله بام مهتاب از بال پروانه داشت
کار حسن از عشق دائم در کشاکش بوده است | سرو هر جا زلف شد از بال قمری شانه داشت
عقده در پای شوق ما بغیر از دل نبود | رشته زنجیر ما سر تا بسر یکدانه داشت

وله

عشق در ویرانی دل تا سر تعمیر داشت | خانه ما عنکبوت از جوهر شمشیر داشت
پا در آهن ماند بر جا در نقابش هر که دید | شمع این فانوس گو یا رشته زنجیر داشت

وله

چون غنچه جان نشگفد از ذوق شهادت | آب دم تیغ تو نسیم سحر اوست

وله

خیال زلف تو تا رگ کفن باشد شهیدان را | منه پا در فرار ما که اینجا دام در خاک ست
علاج بید ماغی های من بر کند قاسم | زیاد مغز خشکم روغن بادام در خاک ست

وله

خاموش زبس بر در اندیشه نشینم | سیماب سخن خون شده بر پای نفس ریخت

قیامت قد ناز آفرین او قاسم
چه مطلعی ست که یک مصرعش فراموش ست

شب خیال روی او در خاطر پروانه رفت
پرتو شمعم چو بوی گل برون از خانه رفت

کرد طغیان اشک در دل چون محبت پا نهاد
شور برخیزد ز طفلان هر کجا دیوانه رفت

ولہ

ز اضطرابم نه همین دل بتن افروخته است
رنگ بر چهرهٔ من چون نفس سوخته است

هر کجا آن گل رخسار برافروخته است
بوی پیراهن یوسف نفس سوخته است

ناله بی زخم محبت نتراود رنگین
سینه تا چاک نگردید لب دوخته است

ولہ

در چمن تا قد او شیفتهٔ جولانست
سرو بر صفحهٔ گلزار خط بطلانست

از لطافت رخ او را نبود تاب نگاه
جوهر آئینه بر چهرهٔ او سوهانست

کس نیامد بر مهجور تو کآزرده نرفت
بی تو بر جبههٔ عشاق گره پیکانست

تا خبر یافتم از لذت خونابهٔ غم
بخیها بر لب زخم جگرم دندانست

طپش دل به تنم گردش چشم آهوست
در دل زندهٔ عشق تو نفس مژگانست

ولہ

پیکرم در هیچ صورت نیست بی موج شکست
گر شوم دریا کف من استخوان سوده است

ولہ

بهرزه دیدهٔ ما بند و آنکه قاتل ماست
که جنبش مژهٔ ما طپیدن دل ماست

چو سیل شعله بود سد آهنی چه کند
بهر زمین که نباشد حصار منزل ماست

چنان ز عشق مهیای سوختن شده ام
که گردش نظر مور برق حاصل ماست

تن خراب بگرداب دل برد ما را
شکست کشتی ما موج روی ساحل ماست

ولہ

دیگر خطت نرفته سپاهی کشیده است
هر کس که دید روی تو آهی کشیده است

غافل مشو ز فتنهٔ گردون که این حریف
دام سیه بخاک سیاهی کشیده است

ولہ

جز خیالش در دل عاشق کسی را راه نیست
خانهٔ آیینه را بیرون تماشا کردنیست

بر نتابد گوش عاشق حرف تند بوالهوس
لاف مردی چون زند نامرد رسوا کردنیست

ولہ

ز مهربانی دنیا بخود نمی بالم
که آنچه مادر خود خوانده ام زن دگریست

ولہ

سروش شوق بگوشم شب این صدا در داد
که تنگنای کمر جلوه گاه آغوش ست

بپوشم از رخت دیده از سخن افتم
که چشم بستهٔ عاشق زبان خاموش ست

سواد خانی طفلان بخت تیرهٔ عشق
ز نسخه ایست که یک صفحه اش فراموش ست

حسن در لاله و گل جلوهٔ شبنم دارد | کس ندانست که مانی بچه رو استاد است
قمری طوق بگردن بصدا آمده گفت | سرو با قامت تو از همه چیز آزاد است

وله

طرفه شوری بدل از روی نکویت برخاست | خط غباریست که از گردش رویت برخاست
روز عشاق چرا تیره نباشد همه عمر | عشق ماهی ست که از پیچش مویت برخاست
دل بیک وصل ز معشوق تسلی نشود | زخم دیگر بکف آور که رفویت برخاست

وله

سایهٔ دیوار او از تیرگی اندوده نیست | پرتو خورشید را دامان گرد آلوده نیست
اضطرابی نیست عاشق را بهر صورت که هست | گر رگ یاقوت گردد نبض ما آسوده نیست
در جگر داریم ذوقی کز هجوم اضطراب | بر وی خاک نقش پای ما آسوده نیست
قطرهٔ کافیست ای ابر بلا زحمت مکش | بام ما چون خانهٔ فانوس گرد آلوده نیست
از خراش ناخن غم چهره تا پرداختیم | چیست آئینه کم از دامان خون آلوده نیست
در لباس دو دل پیچید عاشق شکوهٔ | در نوشتن حرف ما را احتیاج دوده نیست

وله

شهد زخم تو تا روز حشر میگوید | که خون خفته ما مشک ناب می بایست

وله

کار ما قاسم بعکس مدعاست | هست گر عکسی مرا آئینه نیست

ولہ

خنک شدم ز دو عالم من از سعادت خویش
سفید بختی ما را مزاج کافورست

رود بخاک چو از پا نشست تندی سنگ
دلیکه زندهٔ عشق تو نیست در گورست

بخلوتی که ز مژگان او بشور آیم
بهر کجا که نهم پای نیش زنبورست

ز قرب عشق دل حسن میشود مجروح
که طوق فاخته بر سرو زخم ناسورست

ولہ

نیست بر گرد لبت خط مرغ روحم میپرد
وسعت رزق دل من از دهان تنگ تست

چون خیال من بود حسن ترا معنی فریب
آنکه از رنگ کسی بوئی ندارد رنگ تست

حیف باشد گر کند تعریف خال و خط ترا
آنقدر خوبی که صاحب حسن بود تنگ تست

ولہ

از جنبش ابروی تو شد رخنهٔ دل من
دلدوز تر از تیر تو افتاد کمانت

گردیده ز هر ذرّه گل روی تو پیدا
چندانکه درین بادیه گم بود نشانت

آغوش ز خمیازهٔ زخم تو به بندم
گر بخیه خورد چاک دل از موی میانت

ولہ

معنی ز لفظ رخ ننمود و دماغ سوخت
می در ایاغ بود که لب بر ایاغ سوخت

معشوق جلوه در دل هر ذره میکند
نور چراغ را نتوان در چراغ سوخت

بیا دچشم تو شد عمرها که چون مجنون | کمند وحدت من چنبر غزالان ست

ولہ

دلم گر چاک میگیرد طپیدنهای آن باقی ست | سخنور از میان گم میشود اما سخن پیدا ست
گذر با این طراوت کرده تا بر سر خاکم | کفن در پیکر من تازه تر از یاسمن پیدا ست
سر هم صحبتی با یوسفی دارم که از یعقوب | در آغوش جدائی همچو خاک پیرهن پیدا ست

ولہ

شب که بر روی چو مه زلف ترا تاب شکست | شیشه و ساغر ما از شوخی مهتاب شکست
نیست گریان اثر اشکوه ز بیداد فلک | کی صدا خیزد ازان کوزه که در آب شکست
خون پروانه من سنگ بحق می آید | رنگ جوهر بسر خنجر قصاب شکست
بسکه سرمایه غفلت تنک افتاد مرا | چشم پوشیدم و در دیده من خواب شکست

ولہ

دریا چو سیل در رگ گوهر دویده است | یک آرمیده نیست که از خود رمیده نیست

ولہ

یار روزی که در اندیشه بیداد منست | رگ خاموشی من جوهر فریاد منست
منم آن صید که نخچیر زبونی شده ام | پهلوی لاغر من خانه صیاد منست

ولہ

نشکند از چشمه کوثر خمار عاشقان | تشنه گوهر اگر دریا خورد سیراب نیست

کس باد بہ عشق بپایان نرسانده است | هر چند نظر کار کند یک رمِ آهوست
چون مردمک دیدهٔ عاشق نگرانم | گویا بسرم چرخ مقوس خم ابروست
روشن نکند صبح قیامت نه خاکم | تاریکی این خانه ز چشم سیهِ اوست
آغوش بخمیازهٔ کونین کشودیم | یا آنکه خیال کمرِ تنگ تو یکموست

ولہ

نیست بیوجهی اگر سیلی خورد دریا ز موج | بخیه ها بر خرقه ام سوهان ناهموار لیست
گر جنون در عقل آخر میرسد در کار نیست | از دمِ مجنون مرا بخیهٔ آتش کار لیست

ولہ

وحشیِ عشق ترا نیست بیک دست قرار | گره دام تو چون ریگ روان می باید

ولہ

دلِ صد پارهٔ در سینه از دستِ تبی دارم | که ز خمِ سنگ از سودنِ مژگان تواند دوخت

ولہ

در حریمی که عشق پروانه ست | پر جبریل کاه دیوار ست

ولہ

بدولت گر رسم بی وصل رویت | مرا بال همافرگان اعلی ست

نه بندم لب ز حرفِ سرو قدی
دهان بر چهرهٔ من طوق قمری ست

دوستان را گرمی هنگامه عین مطلب ست — گل ز صد جا جمع گردد تا شود یکجا گلاب
هر کسی در جادهٔ خود طی منزل میکند — گوهر من آب گردد گر شود دریا گلاب
نیست قدری هیچکس را در دیار خویشتن — آب تا در گل بود آبست در مینا گلاب

ولہ

دلهای غافلان ز می ناب روشن ست — مانند چشم کور که در خواب روشن ست

ولہ

بعد از فنا بیاد لب چون عقیق او — شمع مزار من شفق صبح محشر ست

ولہ

وقت ست که اشک از مژه ام بال برآرد — کز موی میان تو دلم خانهٔ مور ست
در خود بنگاهی دگری عیب توان دید — قاسم نکنم روی بآن دیده که کور ست

ولہ

مرد منعم کی بتعظیم گدا خیزد ز جای — دامنش گویا بزیر سکهٔ زر مانده ست
دوش خوابیدست با شمشیر ترک مست من — از نزاکت بر تن او نقش جوهر مانده ست

ولہ

کاش آن روز که باد از سر خاکم میرفت — دستهٔ چند بنخل سر تربت می بست

کاش آن روز که دل سیر دو عالم میکرد
رگ جان بر کشش آن قد و قامت می بست

گرمیِ هندوستان کی میرسد در گرد ما | بر سرِ ما برف میبارد ز آهِ سرد ما
استخوانِ سودهٔ ما گر کفِ دریا شود | همچو مغز از استخوانِ ما نماید درد ما

وله

سازد چو جلوه خیز قدِ فتنه زای را | در زیر پای محو کند نقش پای را
هر کس که دید روی تو از دین خبر نداشت | کافر ز دیدنِ تو پرستد خدای را
عاشق قدم ز دایرهٔ بیرون نمی نهد | حاجت بخضر ره نبود آسیای را

وله

زانی دست بر دل نه چو باد دلدار نشینی | که شوخی میکشاید خود بخود بندِ قبایش را

وله

گر نکهتِ ز کلبهٔ عطار بگذرد | در شیشها بموج در آید گلابها

وله

سیاه روئی من سرمه در نفس ریزد | که عذر گوید روز جزا گناه مرا
زیاد آهوی چشمی لبالبم چندان | که رشته شاخ غزال ست شمع آه مرا

وله

از آه دل در آتش و از گریه تن در آب | سر گرم سیر شعله و لیکن وطن در آب

برگشته لبکه پیکرم از کوههای درد
دریا بسر زود چو فتد عکس من در آب

ولہ

گشت تا عکس خطِ او نو بہار آئینہ را
جوہری آئینہ باشد خار خار آئینہ را

گر دمی از ناز سوی خود بہ بینی میکند
اضطراب موج جوہر تار تار آئینہ را

چشم حیران فارغ ست از گریہ ہائی خونفشان
عکس دل ہرگز نمی آید ببار آئینہ را

میخورد بر دل نفس چون خالی از یاد تش شود
میگزد بی عکس و جوہر چو یار آئینہ را

ولہ

در چمن چون جلوہ گر سازد قدِ چالاک را
سرو سوہانست وحِ قمری غمناک را

کار گر دد بستہ تر چون رخنہ گردد بیشتر
حاجتِ مرہم نباشد سینۂ صد چاک را

ولہ

چہ حاجت ست بہ شاطہ روی نیکو را
زدود دسمہ مکن تیرہ طاق ابرو را

بیا بخرمی ای آب زندگی بچمن
کہ سوخت تشنہ لبی سبزۂ لب جو را

بکعبہ عشق تو رسوای خاص و عام کرد
در آستین نخفد کس بتِ سنگو را

ولہ

ز چنگِ ہر وارستم کہ شد عشقم بجان پیدا
رمِ آہوست گر گان را بہر جا شد شبان پیدا

شکوہ سر فرازان در حجابِ جہل کی ماند
بود ہر چند شب تاریک گردد آسمان پیدا

مآلِ سرنوشتِ خویش را نستم چہ خواہد بود
بدورِ روی او گردید تا از خط نشان پیدا

بدامان سری من میبرد ره دست رسوائی — گل بدنامی من می‌شناسد شبنم خود را

ولہ

خلعت عاشق بود از رو سفیدیهای او — موج جوی شیر شد تار کفن فرهاد را

ولہ

شب که بی روی تو شد بی رنگ و بو گلزارها — بلبلان را سوخت از فریادها منقارها
رنگ زردم را علاج از شیشه و ساغر نشد — پای در گل ماند از تعمیر من معمارها

ولہ

نیست آسایش ز کشتن عاشق بیتاب را — بوی خون من گریبان میدرد قصاب را

ولہ

بدیر و کعبه میرقصد سر مستان آزادی — که روز جمعه بازیگاه طفلانست مکتبها
بهر جا میرود دل داغ او را بر جبین دارد — نمی افتد بخاک از جنبش افلاک کوکبها
بدور خط مشکین چشم مستش شوخ تر گردد — که بیتابی ز روز افزون بود بیمار را شبها

ولہ

نیست ذوق صحبت کس عاشق غم خورده را — چون پری در شیشه دارم بزم برهم خورده را

ولہ

ز خون گرمی چرا بریان نسازد مرغ ماهی را — که دارد گرم چشم مست او عاشق نگاهی را
بگوش بحر حرف لذت لب تشنگی گفتم — طپیدنهای دل بیرون فگند از آب ماهی را

خصم را خاموش سازد جلوهٔ خاموشیم | استخوانم سرمه سازد در فلاخن سنگ را

وله

عقده سازد بر زبانم راز دل تفسیر را | چون نفس در خویش دزدد خواب من تعبیر را
مرد میدان محبت را نشان دیگر ست | دود سازد خون گرم جوهر شمشیر را
بهر خود بینی چو بردارد نقاب از روی خود | آب خجلت بس بود آئینهٔ تصویر را

وله

خیال سرو قد انست موج عشرت ما | ز طوق فاخته باشد کمند وحدت ما
هزار ساله ره از خویشتن جدائی | چو روی خویش به بینی بچشم حیرت ما
فنا شدیم و ندیدیم خاطر جمعی | ز سنگ تفرقه کردند لوح تربت ما
ز سرمه گرد کسادیست جنس عاشق را | صدا بلند نشد از شکست قیمت ما

وله

یاد خطت شورش دیگر فزاید سینه را | عکس طوطی آبروی سبزه کرد آئینه را
غوطه در گرداب زهر از بهر گوهر میخورم | نیست غیر از چشم افعی روزنی گنجینه را

وله

گردید هوای خانه فانوس | پروانهٔ شمع آسیا را

وله

بصحرا دام کردآن زلف پرخم خود را | که آهو چون نفس در خویشتن دزدد رم خود را

وله

گر کشاید ز جبین عقدهٔ جان فرسا را
مهرهٔ مار شود عقدهٔ خاطر مارا

بر زمینے که ز شوق قدمت خاک شویم
نقش ما روی نماید چو گذاری پارا

گر دهد گریهٔ من جوش تواند کردن
کف دریای فنا بال و پر عقارا

دل بی عشق ندارد خبر از جلوهٔ حسن
پشت از باده بود آئینه مینارا

گوش تصویر صدائی وف تصویر شنود
چشم حیرت زده داند نگه اعمی را

وله

جلوهٔ آزار دارد لطف محنت زاده را
هر گهر گرداب باشد در محیط افتاده را

در بیابانی که وسعت خانه زاد نفس ماست
پاره سازد کوشش شوق ما کمند جاده را

چهرهٔ صاحب صفا را حاجت مشاطه نیست
چشم و ابرو خود خط و خال ست وی سادهٔ را

بلکه اسباب نشاط ما تنگ افتاده است
میتوان با پنبه چید از شیشهٔ ما باده را

وله

هر که غیرت بفکر جنون افگند مرا
جوش پری ز خانه بروان افگند مرا

وله

درین بازار حسن خط برون آورده را ما نم
که جز گردی کسادی نیست کالای کانم را

وله

ست پی باشد غم دنیا دل آزاده را
از صفا آئینه ما عکس سازد زنگ را

بیا بر جوش طوفان محبت تا کنم بنمایم | کف دریای آتش خرقه پشمینه خود را

وله

بازادی دهان پاک قاسم کی سخن دارد | ز چوب سرو تبر اشکی اگر مسواک قاسم را

وله

دمی که دور کشد طوف آستانه ما | هوا چو گرد نشیند بفرش خانه ما
گدای ما ز تب مرگ فر بهی گیرفت | ز مغز نیست تهی استخوان شانه ما
ز جستجو نه نشینیم تا رمق داریم | بتن رگ نفس ماست تا زیانه ما

حیات بندره دوست میشود قاسم
جز از نفس نشود حاکمی میانه ما

وله

هزار کشته عشق ترا شمع نمی باید | بهر جا تشنه لب میرد برون آرد زبانی را

وله

نرفت ذوق شهادت برون ز طینت ما | سپر بریده بود بار نخل تربت ما
ز ناپسندی مردم عزیز خویشتنم | بود گرانی ما از شکست قیمت ما
مگو که پای ز عهد قدیم بر زده ایم | هنوز میطپد از شوق دست بیعت ما
چو داغ تازه که رو آورد بناسوری | مدام بود ز پهلوی ما فراغت ما
ز میگساری غم توبه شد گل بیرنگ | که بود چرب ز حسرت لب ندامت ما

ذره ذره همه جمع آیم و صورت بندم | اگر آن شوخ کند بعد فنا یاد مرا

سر ز راز عقل بشاگردی من فخر کند
قاسم امروز که صائب بود استاد مرا

آید ز نارسائی بخت زبون ما | بر پای دار اره نهد موج خون ما
دیوانه نیستیم چو پیدا شود فریب | طغیان کند بفصل زمستان جنون ما

وله

گوی یار ست که جز دل نه نشیند اینجا | عکس ما چهره مقابل نه نشیند اینجا
ریگ صحرای محبت کف دریای بلاست | گرم رو باش که کاهل نه نشیند اینجا

وله

مانند کبوتر که نشانش ز عزیزست | رنگ رخ گل بست حنابال پرم را
هر ذره بوریانه من سینه آه ست | روزن شود این خانه چو بندند درم را

وله

جنبش بال خیالم شکند | بطپیدن نتوان داد مرا

وله

از سینه دل بجای گریده ایم ما | آئینه را بمد نظر بریده ایم ما

وله

نسازد صاف با آئینه ام آئینه خود را | درون سینه او گر بکاوم سینه خود را

بغیر از مهر خاموشی ندارد نامه‌ام نقشی | گذارم گر بجای موی در کاغذ زبانم را

وله

تن ما وادی شوقست منزل بند بند ما | طپیدنهای نبض ما بود دست و بلند ما
بقربانگاه اسماعیل بی تیغ خم ابرو | غبار آلوده خون آید ز حلق گوسپند ما
دران محفل که جوش بم از موج صفا باشد | سپند آسا گهر سوزند در دفع گزند ما

زقید عشق قاسم چون کسی بیرون تواند جست
بود گیرنده تر از چنگل شاهین کمند ما

این گرانیها ز دردت گر بجا باشد مرا | چون دم از خویش بیرون نقش ما باشد مرا
نیستم آزاد از خود گر برون آیم چو عکس | جوهر آئینه نقش بوریا باشد مرا
میشود در آستین کم همچو نکهت در دماغ | دست چون بی زر بود رنگ حنا باشد مرا
موج اشکم بی سخن اظهار مطلب میکند | جنبش ریگ روان بانگ درا باشد مرا
فیض خاکستر نشینی مهر صبح دولتست | دود گلخن سایه بال همما باشد مرا

وله

نکند گو کسی از قید غم آزاد مرا | گره دام بود بیضه فولاد مرا
همه تصویر تو آید بزبان قلمش | عشق روزی که کند صفحه بهزاد مرا
بسکه هر دم ز تغیر بلباس دگرم | بتوان خواند بزم تو پریزاد مرا
پیکر کوه بصحرا فگنم از آغوش | هست از درد تو خاصیت فرهاد مرا

وله

هیچ کس نیست که ناکام می وصل تو نیست
ماه نو یک لب خشکست فلک سیران را

ابر کو زحمت سرسبزی ما را نکشد
تف این بادیه تبخاله کند باران را

باش هموار که آسیب درشتی نکشی
صافی آئینه بیکار کند سوهان را

وله

غم دیده را جهان همه آثار کلفت ست
دُر یتیم اشک نماید یتیم را

چون شیشهٔ شکسته که بر چینیش زراه
روبم ز کوچه تو بمژگان نسیم را

وله

بگلشن بسکه محو روی او کردم نخیل را
شکست شاخ گل پند تبسم آوز بلبل را

زآه عشقبازان تنبه دل میشود حاصل
توان معلوم کرد از بوی گل نیک و بگل را

ز خود بیرون نهادم پا بلا را پیروی کردم
دم شیرست دست راهبر دست توکل را

بمیرا ز درد ای دشمن که هم در عرصهٔ محشر
بسازم خشک از خون تو شمشیر تغافل را

وله

نیست امید سعادت بدل از اختر ما
ناج هدهد شود از بال همایر سر ما

اختر سوخته را مهر سر نامه کنیم
گر سیه روزی ما یاد کند دلبر ما

وله

چنین گر شعلهٔ حسن تو عشق افروز جانم را
همانا شمع مزار خویش سازد استخوانم را

وله

زموج غم نرسد آتشی بسینهٔ ما | که چون نگه گذرد سنگ از آبگینهٔ ما

وله

پس از هلاک گرائی چنین بخواب مرا | کفن شود کف دریای اضطراب مرا
چنین که جسم ضعیفم نبالهٔ آهنگی ست | بجای تار توان بست بر رباب مرا
در آتشِ تو گدازم عجب نمیباشد | که موج نکهت گل خیزد از کباب مرا
چسان ز کوچهٔ معشوق پا نهم بیرون | که بسته اند بزنجیر پیچ و تاب مرا

وله

می طپد از لبِ عشقت جسم ما بیمار ما | گرد ما بعد از فنا سیلی ست بر رخسار ها
یکنفس جائی قرارم نیست گویا ریخته اند | رنگ این ویرانه را از بوی گل معمار ها
تا نسیمی از سرِ کوی تو در گلشن وزید | نبض بیمار ست گوئی در چمن منقار ها

وله

بسکه پر شد خانهٔ ما از نگاه | دیدهٔ ما رخنهٔ دیوار ما
بسکه میلرزیم بر خود بعد مرگ | گرد ما سیلی ست بر رخسار ما

وله

افلاک پردهٔ دل صد پاره میشود | بیرون دهم ز سینه چو آهِ نهفته را
خونِ ندامت از لبِ اظهار میچکد | حلق بریده است دهن از گفته را

بگوش آید صدائی بال عنقا از در و بامت — در آتش گر بیندازی پر پروانه ما را
بغیر از تلخ کامی حاصل او را نمی باشد — اگر با آب گوهر سبز سازی دانه ما را
مهیائی فنا را برق تیغی میکند از جا — صدائی آب سیلانی بود ویرانه ما را

ولہ

خطر نبود اگر در بحر اندازد کسی ما را — برون ریزد دل من از طپیدن آب دریا را
بهر بستر که من پهلو گذارم ساده میگردد — که می شوید دل من از طپیدن نقش دیبا را
شود انگشت حسرت سرو در کام چمن پیرا — چو در گلشن نمائی جلوه گر آن قد رعنا را
ز موج اضطرابم همنشین را تا چه پیش آید — گذارد در فلاخن جنبش رنگم مسیحا را
شود باد مرادش آب گوهر در دل دریا — اگر بر کشتی خود ناخدا بندد دل ما را
محبت پای صبری گر بدامان یکنفس پیچد — درد در پنجه یوسف گریبان زلیخا را

ولہ

بسکه ضعف تن ز هم پاشیده اندام مرا — خاک از دیوار ریزد گر بری نام مرا
همچو گل اسباب عیشم کمتر از برگ گل است — گر ببرد رنگ می خالی کند جام مرا
یاد زلفش سرمه در چشم گرفتاران کند — نکهت پیراهن یوسف بود دام مرا
موج دریا چون رگ کهسار میماند بخواب — گر بگوش بحر گوئی ذوق آرام مرا

بار دوش کس نگردم بسکه گردیدم ضعیف
سایه دیوار من دارد بپا بام مرا

بسکه از گرد کدورت خانهٔ ما پر شدست
سقف ما بر جای ماند گر فتد دیوار ما

نیست قاسم چهرهٔ ما سرخ از تحمیر مے
رنگ ما از ضعف تن ماندست بر رخسار ما

ولہ

از بسکه برون ریخت غبار نفس ما
شد رخنهٔ دیوار شگاف قفس ما

جا کرد ز بس پارهٔ دل در شکن آه
چون رشتهٔ یاقوت بر آید نفس ما

در سینهٔ ما نالهٔ دل بار گرانست
باشد گرهٔ خاطر محمل جرس ما

ما تاب تماشای رخ دوست نداریم
سوزد ز نسیم رخ گل خار و خس ما

ولہ

سوی دیر و کعبه ما را رهبری در کار نیست
گرچه طفلانیم راه خانه میدانیم ما

در محبت نیست فرقی عاشق و معشوق را
شمع را در سوختن پروانه میدانیم ما

مست و حیران ترا با زشت و زیبا کار نیست
هر که گیرد جان ز ما جانانه میدانیم ما

ولہ

ز هجران کی دهم از دست دامان وصالش را
بجان پروردمش چندانکه خود کردم خیالش را

ز بس در کوی او عشاق خاک راه گردیدند
نفس آسا گذر در دل بود باد شمالش را

ز جوش نیستی قاسم عجب دانم که برخیزد
ز صحرائی قیامت مشت گردی پایمالش را

ولہ

ز ویرانی بود پر بام و در کاشانهٔ ما را
زمین چون نقش پا دیوار باشد خانهٔ ما را

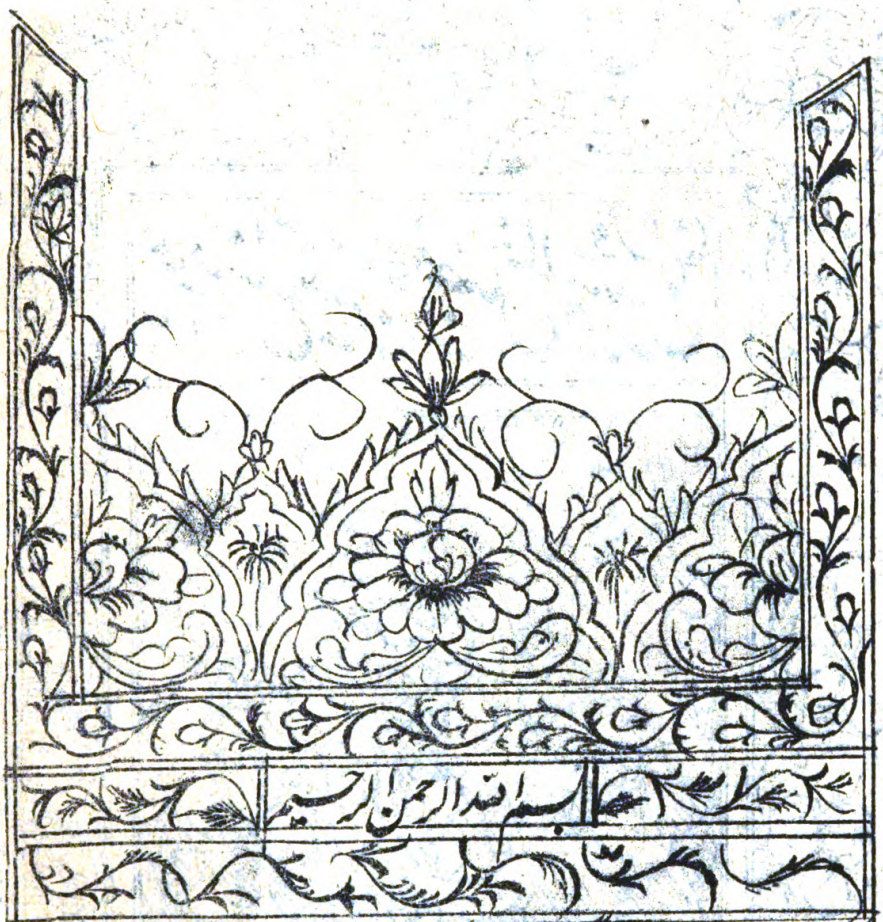

بسم الله الرحمن الرحیم

بسکه افتاد از غمت شوریدگی در کار ما
بر سر ما خود بخود وا میشود دستار ما

هست بنیاد دست عشرتخانهٔ ما بینمان
افتد از پا گر کشی تصویر بر دیوار ما

در حریم نیستی آسوده جانی داشتیم
آمد و رفت نفس شد باعث آزار ما

هر کرا برداشت گیتی بر زمین زد روزگار
سر بلندیهای گیتی عاقبت شد دار ما

از ضعیفی جسم ما را قوت فریاد نیست
نغمه گر جنبد ز جا افتد گره بر تار ما

جنبش نظارهٔ ما چهرهٔ او بر فروخت
از نسیم بال بلبل بشکفد گلزار ما

زندگانی بی سر زلف تو کردن کافری ست
در گلوی ما نفس شد رشتهٔ زنار ما

به عون صناع مکین و مکان و فضل خلاق زمین و زمان

دیوان قاسم

در مطبع نامی منشی نولکشور به طبع مزین مقبول جهان شد

اطلاع

اس مطبع مین ہر علم و فن کی کتب موجود ہین شائقین کو فہرست مطول سی جو علیحدہ موجود ہی اور درخواست کرنے سی مل سکتی ہی اور معلوم ہو سکتا ہی کہ قیمت اس سال مین نہایت ارزان مقرر ہوئی ہی ہم صرف کتب کلیات و دواوین فارسی و دواوین اردو نارہی کی کچھ کتابین ذیل مین درج کرتے ہین

کلیات دواوین فارسی

دیوان حافظ - مخشی مشہور دیوان حافظ شیرازی کا ہے -

ایضاً مخشی - مطبوعۂ جدید بہت خوشخط طبع ہوا ہے کاغذ گندہ ولایتی

شرح دیوان حافظ - باحل معانی و مصطلحات صوفیہ از مولوی صادق علی صاحب -

کلیات حزین - یہ ایک مجموعۂ غرائب روزگار از طبع سخن آفرین شیخ محمد علی حزین اس مجموعہ مین کتب ذیل شامل ہین - سوانح عمری حضرت مصنف تواریخ سلاطین قصائد نعتیہ ائمہ اطہار دیوان و مثنویات - صفیر دل و چمن انجمن و مثنوی و رباعیات فرہنگ نامہ تذکرۃ العاشقین وغیرہ

کلیات میرزا بیدل - اس کلیات مین چار کتابین ہین - نکات بیدل رقعات بیدل - دیوان بیدل - عناصر بیدل دیوان بیدل - اسکو حاشیہ پر نکات بیدل ہی اصل نسخہ قلمی بہت عمدہ بہم پہونچا تھا و اسطے ملاحظہ شائقین کے طبع ہوا -

کلیات سعدی شیرازی - حاوی رسائل

مفصلہ ذیل دیباچہ کلیات کریما گلستان بوستان قصائد عربیہ قصائد فارسیہ عراقی ترجیعات طیبات بدائع خواتیم غزلیات قدیمہ صاحبیہ مفردات قطعات رباعیات مثنویات مقطعات مطائبات ہزلیات خاتمہ -

کلیات سعدی - مطبوعۂ جدید -

دیوان مخفی - تصنیف مخفی رشتی - یہ اوستاد اہل زبان تہا رشت نام مقام کا ہی ولایت فارس مین ہونا واقف ہین اوسکو کلام غریب الفاظ کہتے ہین غلط ہی تذکرون سے ظاہر ہے -

دیوان خواجہ معین الدین چشتی - ایک نایاب ہما صفت یہ تصنیف محض عنایت ایزدی سے اس مطبع کو ملی تبرکاً طبع ہوئی -

دیوان حضرت غوث اعظم شیخ محی الدین گیلانی مشہور بہ پیران پیر -

کلیات نظم غالب فارسی - عالیجناب مرزا اسد اللہ خان بہادر دہلوی کا کلیات نظم -

دیوان غنی - مصنفۂ ملا محمد طاہر غنی -

دیوان موزون - سن نتائج خیالات عالیجناب راجہ رام نرائن صاحب -

Deman Kasim

به عون صناع مکین و مکان و فضل خلاق زمین و زمان

دیوان قاسم

در مطبع نامی منشی نولکشور به طبع مزین مقبول جهان شد

Dīvān-i- Qāsim.

Kāsim, called Dīvānah

1877

وله

ز موج غم نرسد آتشی بسینهٔ ما | که چون نگه گذرد سنگ از آبگینهٔ ما

وله

پس از هلاک گرائی چنین بخواب مرا | کفن شود کف دریای اضطراب مرا
چنین که جسم ضعیفم نبالهٔ آهنگی ست | بجای تار توان بست بر رباب مرا
در آتشِ تو گدازم عجب نمیباشد | که موج نکهت گل خیزد از کباب مرا
چسان ز کوچهٔ معشوق پا نهم بیرون | که بسته اند بزنجیر پیچ و تاب مرا

وله

می طپد از لبِ عشقت بجسم ما بیمارها | گرد ما بعد از فنا سیلی ست بر رخسارها
یکنفس جائی قرارم نیست گویا ریختند | رنگ این ویرانه را از بوی گل معمارها
تا نسیمی از سرِ کوی تو در گلشن وزید | نبض بیمار ست گوئی در چمن منقارها

وله

بسکه پر شد خانهٔ ما از نگاه | دیدهٔ ما رخنهٔ دیوار ما
بسکه میلرزیم بر خود بعد مرگ | گرد ما سیلی ست بر رخسار ما

وله

افلاک پردهٔ دل صد پاره میشود | بیرون دهم ز سینه چو آه نهفته را
خونِ ندامت از لبِ اظهار میچکد | حلق بریده است دهن از گفته را

بگوش آید صدائی بال عنقا از در و بامت — در آتش گر بیندازی پر پروانه ما را
بغیر از تلخ کامی حاصل او را نمی‌باشد — اگر با آب گوهر سبز سازی دانه ما را
مهیائی فنا را برق تیغی میکند از جا — صدائی آب سیلانی بود ویرانه ما را

ولہ

خطر نبود اگر در بحر اندازد کسی ما را — برون ریزد دل من از طپیدن آب دریا را
بهر بستر که من پهلو گذارم ساده میگردد — که می شوید دل من از طپیدن نقش دیبا را
شود انگشت حسرت سرو در کام چمن پیرا — چو در گلشن نمائی جلوه گر آن قد رعنا را
ز موج اضطرابم همنشین را تا چه پیش آید — گذارد در فلاخن جنبش رنگم مسیحا را
شود باد مرادش آب گوهر در دل دریا — اگر بر کشتی خود ناخدا بندد دل ما را
محبت پای صبری گر بدامان یکنفس پیچد — درد در پنجه یوسف گریبان زلیخا را

ولہ

بسکه ضعف تن ز هم پاشیده اندام مرا — خاک از دیوار ریزد گر بری نام مرا
همچو گل اسباب عیشم کمتر از برگ گل است — گر ببرد رنگ می خالی کند جام مرا
یاد زلفش سرمه در چشم گرفتاران کند — نکهت پیراهن یوسف بود دام مرا
موج دریا چون رگ کهسار میماند بخواب — گر بگوش بحر گوئی ذوق آرام مرا

بار دوش کس نگردم بسکه گردیدم ضعیف
سایه دیوار من دارد بپا بام مرا

بسکه از گرد کدورت خانهٔ ما پر شدست
سقف ما بر جای ماند گر فتد دیوار ما

نیست قاسم چهرهٔ ما سرخ از تحمیر مے
رنگ ما از ضعف تن ماندست بر رخسار ما

ولہ

از بسکه برون ریخت غبار نفس ما
شد رخنهٔ دیوار شگاف قفس ما

جا کرد ز بس پارهٔ دل در شکن آه
چون رشتهٔ یاقوت بر آید نفس ما

در سینهٔ ما نالهٔ دل بار گرانست
باشد گرهٔ خاطر محمل جرس ما

ما تاب تماشای رخ دوست نداریم
سوزد ز نسیم رخ گل خار و خس ما

ولہ

سوی دیر و کعبه ما را رهبری در کار نیست
گرچه طفلانیم راه خانه میدانیم ما

در محبت نیست فرقی عاشق و معشوق را
شمع را در سوختن پروانه میدانیم ما

مست و حیران ترا با زشت و زیبا کار نیست
هر که گیرد جان ز ما جانانه میدانیم ما

ولہ

ز هجران کی دهم از دست دامان وصالش را
بجان پرورمش چندانکه خود کردم خیالش را

ز بس در کوی او عشاق خاک راه گردیدند
نفس آسا گذر در دل بود باد شمالش را

ز جوش نیستی قاسم عجب دانم که برخیزد
ز صحرائی قیامت مشت گردی پایمالش را

ولہ

ز ویرانی بود پر بام و در کاشانهٔ ما را
زمین چون نقش پا دیوار باشد خانهٔ ما را

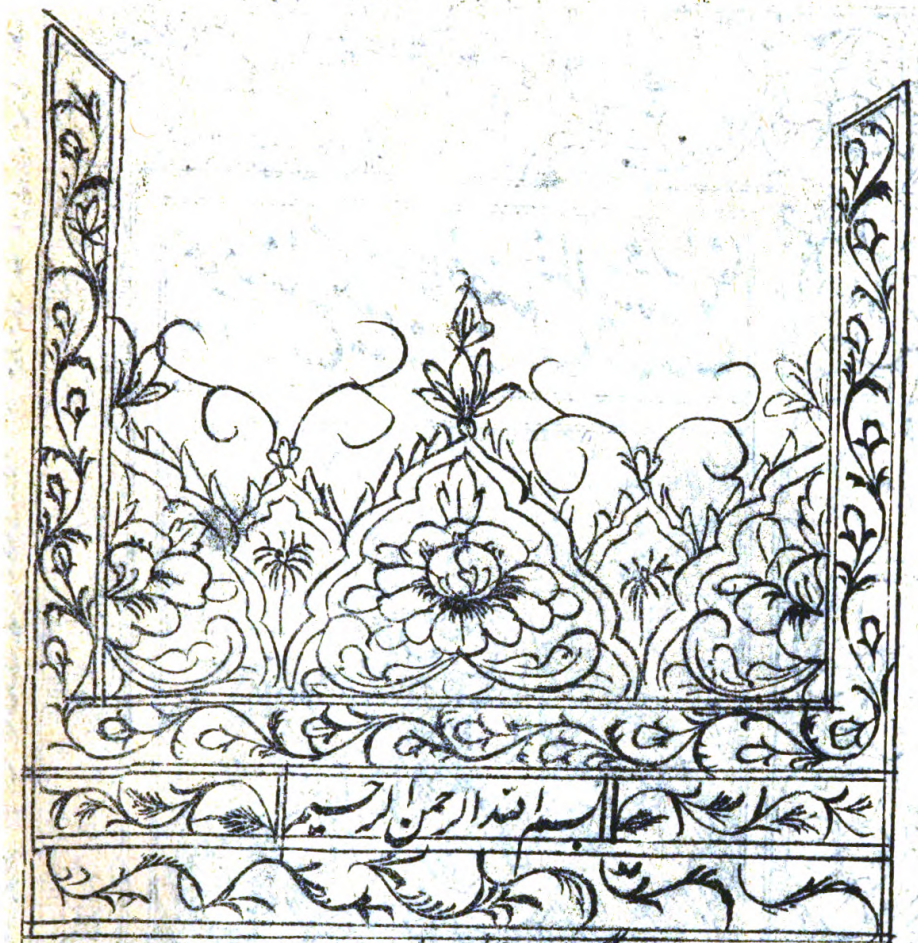

بسم الله الرحمن الرحیم

بسکه افتاد از غمت شوریدگی در کار ما
بر سر ما خود بخود وا میشود دستار ما

هست بنیاد دست عشر تخانهٔ ما بیغمان
افتد از پا گر کشی تصویر بر دیوار ما

در حریم نیستی آسوده جانی داشتیم
آمد و رفت نفس شد باعث آزار ما

هر کرا بر داشت گیتی بر زمین زد روزگار
سر بلندیهای گیتی عاقبت شد دار ما

از ضعیفی جسم ما را قوت فریاد نیست
نغمه گر جنبد ز جا افتد گره بر تار ما

جنبش نظارهٔ ما چهرهٔ او بر فروخت
از نسیم بال بلبل بشگفد گلزار ما

زندگانی بی سر زلف تو کردن کافری ست
در گلوی ما نفس شد رشتهٔ زنار ما

به عون صناع مکین و مکافضل خلاق مین
دیوان فاسم
در مطبع نا می منشی نول کشور مزین بطبع مین نول جهان شد

اطلاع

اس مطبع مین ہر علم و فن کی کتب موجود ہین شائقین کو فہرست مطول سی جو علیحدہ موجود ہی اور درخواست کرنے سی مل سکتی ہی اور معلوم ہو سکتا ہی کہ قیمت اس سال مین نہایت ارزان مقرر ہوئی ہی ہم صرف کتب کلیات و دواوین فارسی و دواوین اردو فارسی کی کچھ کتابین ذیل مین درج کرتے ہین

کلیات دواوین فارسی

دیوان حافظ - محشی مشہور دیوان حافظ شیرازی کا ہے -

ایضاً محشی - مطبوعہ جدید بہت خوشخط طبع ہوا ہے کاغذ گندہ ولایتی

شرح دیوان حافظ - باحل معانی و مصطلحات صوفیہ از مولوی صادق علی صاحب -

کلیات حزین - یہ ایک مجموعہ غرائب روزگار از طبع سخن آفرین شیخ محمد علی حزین اس مجموعہ مین کتب ذیل شامل ہین - سوانح عمری حضرت مصنف تواریخ سلاطین قصائد نعتیہ ائمہ اطہار دیوان و مثنویات - صفیر دل و چمن انجمن و مثنوی خرابات فرہنگ نامہ تذکرۃ العاشقین وغیرہ

کلیات میرزا بیدل - اس کلیات مین چار کتابین ہین - نکات بیدل رقعات بیدل - دیوان بیدل - عناصر بیدل دیوان بیدل - اسکی حاشیہ پر نکات بیدل ہی اصل نسخہ قلمی بہت عمدہ بہم پہونچا تھا واسطے ملاحظہ شائقین کے طبع ہوا -

کلیات سعدی شیرازی - حاوی رسائل

مفصلہ ذیل دیباچہ کلیات کریما گلستان بوستان قصائد عربیہ قصائد فارسیہ مراثی ترجیعات طیبات بدائع خواتیم غزلیات قدیم صاحبیہ مفردات قطعات رباعیات مثنویات مقطعات مطائبات ہزلیات خاتمہ -

کلیات سعدی - مطبوعہ جدید -

دیوان مخفی - تصنیف مخفی رشتی - یہ اوستاد اہل زبان تھا رشت نام مقام کا ہی ولایت فارس مین جو ناواقف ہین اوسکو کلام زیب النسا بیگم کہتی ہین غلط ہی تذکرون سے ظاہر ہے -

دیوان خواجہ معین الدین چشتی - ایک نایاب ہما صفت یہ تصنیف محض عنایت ایزدی سے اس مطبع کو ملی تبرکاً طبع ہوئی -

دیوان حضرت غوث اعظم شیخ محی الدین گیلانی مشہور بہ پیران پیر -

کلیات نظم غالب فارسی - عالیجناب مرزا اسد اللہ خان بہادر دہلوی کا کلیات نظم -

دیوان غنی - مصنفہ ملا محمد طاہر غنی -

دیوان موزون - من نتائج خیالات عالیجناب راجہ رام نراین صاحب -

Deman Kasim

به عون صناع مکین و مکان و فضل خلاق زمین و زمان

دیوان قاسم

در مطبع نامی منشی نولکشور به طبع مزین مقبول جهان شد

Dīvān-i- Qāsim.

Kāsim, called Dīvānah

1877

~~49.B.5.~~

Indian Institute, Oxford.

The Lucknow Sparks Library.

Presented

by

Munshi Newul Kishore.

49 B 75

